

36088/97 ve 38417/97

Strazburg

24 Mayıs 2005

USUL

1. Davanın nedeni, Osman Acar (1938 doğumlu, İsmet Acar'ın kardeşi), Hüseyin Akan (1950 doğumlu, Mehmet Akan'ın oğlu, Abdülkadir Akan'ın kardeşi), Mehmet Ali Akan (1978 doğumlu, Mehmet Akan'ın oğlu, Abdülkadir Akan'ın kardeşi), İbrahim Akan (1933 doğumlu, Çalpınar köyünün muhtarı), Elife Akalan (Acar) (1976 doğumlu, Mehmet Emin Acar'ın kızı) (başvuru no. 36088/97), Selime Akay (1958 doğumlu, Hasan Akay'ın eşi), Hanıme Ağırman (1960 doğumlu, Mehmet Ağırman'ın eşi), Cihan Akan (1976 doğumlu, Abdülkadir Akan'ın eşi), Mehmet Akay (1954 doğumlu, Hasan Akay'ın kardeşi) ve Reşit Acar (1949 doğumlu) (başvuru no: 38417/97) isimli on Türk vatandaşının, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ("Sözleşme") eski 25. maddesi uyarınca, Türkiye Cumhuriyeti aleyhine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne yapmış oldukları iki başvurudur.

2. Kendilerine adli yardım sağlanan başvuranlar, İzmir Barosu'na bağlı Avukat M.N. Terzi tarafından temsil edilmiştir. Türk Hükümeti (Hükümet), AİHM önündeki davalar için Ajan tayin etmemiştir.

3. Başvuranlar, akrabalarının, Olağanüstü Hal Bölgesi'ndeki köy korucuları tarafından öldürüldüklerini iddia ederek şikayetçi olmuşlardır. Başvuranlar, AİHS'nin 2., 6. ve 8. maddelerine dayanmışlardır. (38417/97) no.lu başvuruyu yapan başvuranlar ayrıca, 2. maddeyle birlikte AİHS'nin 13. maddesine atıfta bulunmuşlardır.

4. Başvurular, AİHS'nin 11 No.lu Protokolü'nün yürürlüğe girdiği 1 Kasım 1998 tarihinde AİHM'ye gönderilmiştir (11 No.lu Protokol'ün 5 § 2 maddesi).

5. Başvurular, AİHM'nin Dördüncü Dairesi'ne tevzi edilmiştir (Mahkeme İçtüzüğü'nün 52 § 1 maddesi). Bu Daire içinde, davaya bakacak olan Bölüm (AİHS'nin 27 § 1 maddesi), İçtüzüğü'nün 26 § 1. maddesinde öngörüldüğü üzere oluşturulmuştur. Türkiye için seçilen yargıç Türmen, davadan çekilmiştir (İçtüzüğü'nün 28. maddesi). Bunun üzerine Hükümet, *ad hoc* yargıç olarak F. Gölcüklü'yü tayin etmiştir (AİHS'nin 27 § 2 maddesi ve İçtüzüğü'nün 29 § 1 maddesi).

6. AİHM, 27 Kasım 2001'de dava işlemlerini birleştirmeye karar vermiş (İçtüzüğü'nün 42 § 1 maddesi) ve başvuruları kısmen kabuledilebilir ilan etmiştir.

7. Başvuranlar ve Hükümet, esasa ilişkin görüşlerini belirtmişlerdir (İçtüzüğü'nün 59 § 1 maddesi).

8. 1 Kasım 2004 tarihinde, AİHM, Dairelerinin içeriğini değiştirmiştir (İçtüzüğü'nün 25 § 1 maddesi). Bu dava, yeni oluşturulan Dördüncü Daire'ye tevzi edilmiştir (İçtüzüğü'nün 52 § 1 maddesi).

OLAYLAR

I. DAVA OLAYLARI

9. Dava olayları, taraflarca sunulduğu üzere aşağıdaki gibi özetlenebilir.

10. Söz konusu olayların olduğu tarihte, başvurular, Türkiye'nin güneydoğusunda yer alan Mardin'in Midyat ilçesine bağlı Çalpınar köyünde ikamet etmekteydiler.

11. 20 Nisan 1992 tarihinde sabah 7:00 sularında, bir grup köylü bir minibüs ve kamyon ile Çalpınar köyünden Midyat ilçesine doğru hareket etmişlerdir. Midyat'a giderken, silahlı bir grup, köylüleri, Çalpınar köyünden bir kilometre uzaklıkta durdurmuşlardır. Köylüleri araçlardan inmeleri için zorlamışlar ve yolun kenarında sıraya geçmelerini emretmişlerdir. Köylülere ateş edip kaçırmışlardır. Başvuranlara göre, silahlı grup köy korucularından oluşmaktaydı.

12. Jandarmalar, suç mahalinin bir taslağını çizmiş ve Midyat Cumhuriyet Savcısı'na hitaben bir olay raporu hazırlamışlardır. Raporda, askeri üniforma giymiş bir grup teröristin, Çalpınar köyüne bağlı Kuyubaşı yakınlarında bir minibüs ve kamyonu durdurduğu belirtilmiştir. Bu kişiler, Hasan Akay, İsmet Acar, Mehmet Ağırman, Abdülkadir Akan, Süleyman Acar ve Mehmet Akan isimli altı köylüyü öldürmüştür. Reşit Acar, Mehmet Emin Acar, Sabri Acar, Ahmet Acar, İbrahim Akan, Yusuf Acar, Erdal Acar, Salih Acar, Süleyman Acar ve Semra Akan isimli dokuz köylü ise yaralanmıştır. Ayrıca, jandarmalar Kalaşnikof tüfeklerden atılan 66 adet 7.62 mm'lik mermi kovani bulmuştur. Raporda, bu olayın PKK mensupları tarafından gerçekleştirilen ideolojik amaçlı bir öldürme olduğu sonucuna varılmıştır.

13. Aynı gün, Midyat Cumhuriyet Savcısı ve bir adli tıp doktoru, olay mahalinde bir otopsi yapmış ve olayda öldürülenlerin kurşun yarısından öldükleri sonucuna varmışlardır. Otopsi raporu aşağıdaki yaralanmaları kaydetmiştir:

İsmet Acar: Sağ kulaktan bir mermi girişi, başın üst kısmından bir mermi çıkışı, sağ koltukaltından bir mermi girişi, sağ omuzdan bir mermi çıkışı, karında bir mermi yarası, üst karın bölgesinde bir mermi girişi, bel kısmından bir mermi çıkışı, sağ üst karın bölgesinden bir mermi girişi, sağ kalçanın üstünden bir mermi çıkışı, sağ uyluktan bir mermi girişi ve basenin ön kısmından bir mermi çıkışı.

Hasan Akay: Alından bir mermi girişi, başın sağ kısmından bir mermi çıkışı, 10. ve 11. kaburga kemikleri arasından bir mermi girişi, sağ ön kaburga kemiklerinden bir mermi çıkışı, sağ dirseğin iç kısmından bir mermi girişi, sağ dirseğin dış kısmından bir mermi çıkışı, sol üst 12. kaburga kemiğinden bir mermi girişi, göğsün sol kısmından bir mermi çıkışı, sol omuzda bir mermi yarası, sol bacağın iç kısmından bir mermi girişi ve sol bacağın dış kısmından bir mermi çıkışı.

Mehmet Ağırman: Sol kürek kemiğinden bir mermi girişi, sağ kürek kemiğinden bir mermi çıkışı, sağ dirseğin iç kısmından bir mermi girişi, sol dirseğin dış kısmından bir mermi çıkışı ve sağ baldırda bir mermi yarası.

Süleyman Acar: Sol şakakta bir mermi yarası, sağ omuzdan bir mermi girişi, sol kürek kemiğinden bir mermi çıkışı, sağ bileğin sağ kısmından bir mermi girişi, sağ bileğin sol kısmından bir mermi çıkışı ve sol baldırdan bir mermi girişi.

Mehmet Akan: Sol kalçadan bir mermi girişi, sol kalçanın üst kısmından bir mermi çıkışı, belden bir mermi girişi, skrotumdan bir mermi çıkışı, 9. ve 10. kaburga kemiklerinin arasından bir mermi girişi, sağ kalçanın üst kısmından bir mermi çıkışı ve 9. ve 10. kaburga kemiklerinin arasından bir mermi çıkışı.

Abdülkadir Akan: Alından bir mermi girişi, sol şakaktan bir mermi çıkışı, 6. ve 7. kaburga kemiklerinin arasından bir mermi girişi, 7. ve 8. kaburga kemiklerinin arasından bir mermi çıkışı, sağ kalçadan bir mermi girişi, karın bölgesinden bir mermi çıkışı, sağ kalçanın üst kısmından bir mermi girişi, kasık kemiğinden bir mermi çıkışı, 12. kaburga kemiğinden bir mermi girişi ve göğüsten bir mermi çıkışı.

Otopsi raporunda tahmini ölüm zamanı, otopsinin yapılmasından 5 ya da 6 saat önce olarak belirtilmiştir. Doktor, cesetler üzerinde daha ayrıntılı otopsi yapılmasının gereksiz olduğu sonucuna varmıştır.

14. Aynı gün, Süleyman Acar¹, Yusuf Acar ve Salih Acar isimli tanıklar, polis memuru Hüseyin Coşar tarafından sorgulanmıştır. Ayrıca, Midyat Cumhuriyet Savcısı, Mehmet Akay ve Hüseyin Akay isimli başvuranlarla diğer beş tanığın ifadesini almıştır.

Mehmet Akay'ın ifadesi şöyledir:

“Bu sabah saat 7:00 sularında Midyat’a doğru yola çıktık. Hasan Akay’ın kamyonunda beş ya da altı kişiydik. Köyden bir kilometre uzaklaştığımızda, on beş kişiden oluşan bir grup, yolun hem sağından hem solundan belirdiler. Yol kenarındaki bir mağaradan geldiler. Bizi durdurdular. Üzerlerinde askeri üniforma vardı. Asker olduklarını düşündük. Bizi takip eden bir minibüs vardı. Minibüsü de durdurdular. Araçlardan dışarı çıkıp ellerimizi yukarı kaldırmamızı söylediler. Söylediklerini yaptık. Daha sonra, İsmet’i [Acar], Hasan’ı [Akay], Hacı Mehmet’i [Akan], Mehmet Emin Acar’ı, Ahmet Acar’ı ve Mehmet Ağırman’ı yolun diğer kenarına aldılar ve Kalaşnikof tüfeklerle onlara doğru ateş etmeye başladılar. Diğerleri kaçtı. Ben de kaçtım. Bize de ateş ettiler. Bazılarımız öldü, bazılarımız yaralandı. Daha sonra hızlıca Kutlubey köyüne doğru koşmaya başladılar. Bu kişiler Kutlubey köyünün köy korucularıydı. Yüzlerinin yarısı kapalıydı, ama ben Cengiz ile Ethem’i tanıdım. Soyadlarını bilmiyorum. Seslerini tanıyabildim, çünkü kendilerini önceden tanıyordum. Komşu köyde oturuyorlar.”

Süleyman Acar’ın ifadesi şöyledir:

“... Mythike mağarasının yanından geçerken, mağaranın içinden on ya da yirmi kişi çıktı. Silahlıydılar ve Kürtçe konuşuyorlardı. Sıraya girmemizi söylediler. Dediklerini yaptık. Bizi takip eden minibüsü de durdurdular. Gruptan iki kişiyi tanıyordum. Birisinin adı Ethem, diğeri Cengiz. Bize ateş açtılar. Ben yaralandım. Beni Midyat Devlet Hastanesi’ne götürdüler.”

Salih Acar’ın ifadesi şöyledir:

¹ Resmi raporlara göre, Süleyman Acar isminde iki kişi bulunmaktadır; olayda ölen Süleyman Acar (Hüseyin oğlu) ve olayda yaralanan Süleyman Acar (Hasan oğlu).

“... Kamyondaki kişileri dışarı almışlardı. Bize minibüsten inmemizi söylediler. İçimizden beş kişiyi alıp öldürdüler. Biz koşmaya başlayınca, ateş etmeye başladılar. Ben yaralandım. Bizi sıraya dizen Ethem’le Cengiz’di.”

15. 21 Nisan 1992’de, olayda yaralanan Sabri Acar ve Mehmet Emin Acar, Mardin Devlet Hastanesi’nde ölmüştür. Ölen Sabri Acar’ın cesedinden bir mermi çıkartılmıştır. Ayrıca, aynı gün başvuran Reşit Acar ameliyat edilmiş ve vücudundan bir mermi çıkartılmıştır.

16. 13 Mayıs 1992’de, başvuran İbrahim Akan, Midyat Cumhuriyet Savcısı’na şu ifadeyi vermiştir:

“... Yirmi beş ya da otuz kişiden oluşan silahlı bir grup kamyonumuzu durdurdu. Bizi takip etmekte olan minibüsü de durdurdular. İsmail’i (annesinin adı Güle), Cengiz’i ve Ethem’i tanıdım. Soyadlarını bilmiyorum. Kendilerini iyi tanıyorum, çünkü komşularımız oluyorlar. İsmail’le Ethem yüzlerini kapatmamışlardı. Özür dilerim, yanlış söyledim. Yüzünü kapatmayan Cengiz’di. İsmail’le Ethem ağızlarını kapatmıştı, gözleri açıktı. Asker gibi koni biçiminde şapkaları vardı. Aynı zamanda, üzerlerinde komando üniformaları ve kalaşnikof tüfekler vardı. Cengiz’in bir de silahı vardı. Bize Türkçe olarak bağırdılar ve araçlardan tek tek inmemizi istediler. Araçların yanında toplandığımızda, Kürtçe olarak sıraya geçmemizi söylediler. Bizi arayabileceklerini ve kimliklerimizi kontrol edebileceklerini söyledim. Daha sonra gitmemize izin vermelerini istedim. Onlara gidilecek uzun bir yolumuz olduğunu söyledim. Bunu duyunca ateş açtılar. Biz kaçtık. Yedi kişi öldü. Ben sırtımdan yaralandım. Bu kişiler Kutlubey köyüne doğru kaçtılar. Kendilerini çok iyi tanıyorum. Kimliklerini tespit edebilirim. Kutlubey bizim köyden çok uzakta değil. Köyler arasında kan davası yok. Bu olayın tek sebebi, onların köy korucularının olması ama bizim köy korucularımızın olmaması olabilir. Söylentilere göre, örgüt [PKK] üyeleri, Kutlubey köyünden bir köy korucusunu öldürmüş. Kutlubey köylüleri, korucuyu öldürenin biz olduğumuzu düşünmüşler. Biz Nevruzu kutladık, ama onlar kutlamadılar. Bu nedenle, biz onların düşmanydık.”

17. 3 Haziran 1992’de, Salih Acar ve Mehmet Acar da Midyat Cumhuriyet Savcısı’na ifade vermişlerdir. Kutlubey köyünün korucuları olan Ethem ve Cengiz’in, kendilerine saldıran gruptaki kişilerin arasında olduğunu yinelemişlerdir. Salih Acar ayrıca, saldıranların yüzlerinin kapalı olmasına rağmen, Cengiz ve Ethem’i tanıyabildiğini belirtmiştir.

18. Diyarbakır Kriminal Polis Laboratuvarı tarafından hazırlanan 23 Haziran 1992 tarihli balistik raporda, 7.62 x 39 mm çapında altmış altı adet mermi kovanının inceleme için sunulduğu kaydedilmiştir. Laboratuar balistik inceleme yaparken, Kutlubey köy korucularına ait silahları ateşlemiş ve boş kovanları olay yerinde bulunanlarla karşılaştırmıştır. Raporda, incelenen mermilerin on ikisinin Tacettin Sakan’ın silahından, on ikisinin Nevaf Aydın’ın silahından, dokuzunun Şehmuz Seyda’nın silahından, altısının Halit Aktan’ın silahından, altısının Rahmi Kaçmaz’ın silahından, altısının Mihdi Özbay’ın silahından, beşinin Ethem Seyhan’ın silahından, dördünün Tefvik Akbay’ın silahından, ikisinin Abbas Taş’ın silahından ve son olarak birinin Mehmet Seyhan’ın silahından ateşlendiği saptanmıştır. Raporda ayrıca, üç merminin laboratuvarda incelenen mermilerle hiçbir benzerlik göstermediği belirtilmiştir. İncelemenin ardından, silahlar Nusaybin Jandarma Komutanlığı’nda güvenli bir depoya konmuştur.

19. 30 Haziran 1992’de, Midyat Ağır Ceza Mahkemesi Hakimi, balistik raporda adları geçen on köy korucusunun ifadesini almış ve tutuklu yargılanmaları emrini vermiştir.

20. 8 Temmuz 1992'de, Midyat Cumhuriyet Savcısı, Kutlubey'in yirmi yedi köy korucusu aleyhinde Midyat Ağır Ceza Mahkemesi'ne dava açmıştır. Midyat Cumhuriyet Savcısı, bu kişileri adam öldürmeden ve birden fazla kişiyi öldürmeye teşebbüsten suçlamıştır.

21. 20 Temmuz 1992'de Midyat Ağır Ceza Mahkemesi, köy korucuları Cengiz Kaçmaz ile İsmail Taş'ın tutuklu yargılanmaları talimatını vermiştir. Üç gün sonra, İsmail Kaçmaz tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmıştır.

22. 4 Ağustos 1992'de yapılan ilk duruşmada, Midyat Ağır Ceza Mahkemesi, otopsi sırasında Midyat Cumhuriyet Savcısı tarafından Hasan Akay'ın cesedinden çıkarılan merminin balistik incelemesini istemiştir.

23. 10 Ağustos 1992'de Midyat Cumhuriyet Savcısı, Diyarbakır Kriminal Polis Laboratuvarı'ndan Sabri Acar'ın vücudundan çıkarılan merminin köy korucularına ait silahlardan ateşlenip ateşlenmediğini belirlemelerini istemiştir. 25 Ağustos 1992'de laboratuvar, silahların değil de, olay mahallinde bulunan boş mermi kovanlarının ellerinde bulunmasından dolayı bu istekleri yerine getirmenin mümkün olmadığını Cumhuriyet Savcısı'na bildirmiştir.

24. 1 Eylül 1992'de mahkeme, Nusaybin Jandarma Komutanlığı'ndan, merhum Sabri Acar ve Hasan Akay'ın cesetlerinden çıkarılan mermilerin balistik incelemesinin yapılabilmesi için, itham edilen köy korucularının silahlarını teslim etmesini istemiştir. Mahkeme ayrıca, vücudunda muhtemelen hala bir mermi bulunan mağdur Erdal Acar'ın adresini tespit etmesi ve bu kişiyi muayene ettirmesi için, Midyat Cumhuriyet Savcısı'na bir bildiri yollamıştır.

25. 29 Eylül 1992 tarihinde yapılan duruşmada, Salih Acar, Yusuf Acar ve başvuran İbrahim Akan, Midyat Ağır Ceza Mahkemesi çıkarılmıştır. Salih Acar ve Yusuf Acar, olayın failleri olarak mahkemede hazır bulunan köy korucuları Ethem Seyhan ile Cengiz Kaçmaz'ın kimliklerini teşhis etmişlerdir. İbrahim Akan, mahkeme salonunda bulunan Ethem Seyhan'ın, Cengiz Kaçmaz'ın ve Tacettin Sakan'ın kimliklerini teşhis etmiş ve bu kişileri ateş açmakla suçlamıştır.

26. 22 Aralık 1992'de köy korucuları Cengiz Kaçmaz, Mehdi Özbay, Şehmus Seyda, Tacettin Sakan, Nevaf Aydın, Mehmet Seyhan, Halil Aktan, Ethem Seyhan, Tefik Akbay, Rahmi Kaçmaz ve Abbas Taş, Midyat Ağır Ceza Mahkemesi önüne çıkmıştır. Aleyhlerinde olan iddiaları reddetmişler ve olay mahallinde bulunan boş mermi kovanlarının, kendilerini suça bulaştırmak için oraya düşmanları tarafından yerleştirildiğini belirtmişlerdir. Köy korucuları, daha önceki iki durumda silahlarını Ziyaret bölgesinde kullanmak zorunda kaldıklarını ileri sürmüşlerdir. 21 Mart 1992'de, Çalpınar sakinlerinin de aralarında bulunduğu 1000-1500 köylüden oluşan bir grup, Nevruz kutlamalarında Kutlubey köyüne doğru yürüyerek gösteri yapmışlardır. Köylüler, Hazzaze civarına geldiklerinde, jandarmalar ve Kutlubey'deki köy korucuları olaya müdahale etmiş ve kalabalığı dağıtmak için havaya uyarı amaçlı ateş açmışlardır. Ayrıca, 13 Nisan 1992'de, Kutlubey köyü yakınındaki Ziyaret bölgesinde köy korucuları ile PKK üyeleri arasında silahlı bir çatışma olmuştur. Ertesi gün jandarmalar tarafından hazırlanan olay raporuna göre, köy korucularının 447 adet mermi ateşlemiş olmasına rağmen, jandarmalar yağmur ve olay yerinde toplanan köylüler nedeniyle, yalnızca 215 adet boş mermi kovana toplayabilmişlerdir.

27. Aynı duruşmada mahkeme, astsubay Ali Kılıç'ı dinlemiştir. Ali Kılıç, olayın gerçekleştiği gün Kutlubey'deki Jandarma Komutanlığı'nda görevliydi. Kılıç'ın ifadesi şöyledir:

“Kutlubey Jandarma Komutanlığı'nda bir buçuk yıldır görev yapmaktayım. Kutlubey büyük bir köy. Sanık köy korucularını tanıyorum. Kutlubeyliler ve Devlet'i destekliyorlar. Biz işimizi beraber yapıyoruz. Olay gününü hatırlıyorum. Bir saldırı olmasını beklediğimizden gece nöbet tutuyordum. ... Yanımda benden başka üç asker ile üç köy korucusu vardı. Köy korucuları Tevfik Akbay, Rahmi Kaçmaz ve Halit Aktan'dı. ... Köy korucuları Hasan Kaçmaz, Nevaf Aydın ve Mahmut Başak iş arkadaşım Arif Güner ile birlikteydi. Köy korucuları Cengiz Kaçmaz, İsmail Kaçmaz ve Tacettin Sakan ise Çavuş Kazım Demirbaş ile birlikteydi. Geri kalan köy korucuları köyün yakınlarında nöbet tutuyorlardı. Sabah 6:00'ya kadar nöbetçiydik. O gece hiçbir olay olmadı. Ben daha sonra üsse gittim. [Üste] Midyat'taki komutanın, radyoda olay olduğunu ilan ettiğini söylediler. Olay, Midyat ilçe sınırında olmuştu. Bizim üssümüz ile Kutlubey, Nusaybin ilçesinde bulunuyor. Bölge jandarma komutanı, köy korucularının üste toplanmasını emretti. 15 dakika içerisinde bütün köy korucuları üste toplandı. Komutanı bekledim, fakat gelmedi. Bu arada, kullanılıp kullanılmadıklarını görmek için köy korucularının bütün silahlarını kontrol ettim. Daha önce, köy korucularından nöbet vardiyasından sonra silahlarını bırakmaları istenmiş. Silahların tüfek harbisi ile temizlenmesi zorunluydu. Köy korucularındaki bütün silahları tek tek kontrol ettim. Silahların bazıları iyi durumdaydı. Bazıları ise tozluysa. Ben bu silahları olay gerçekleştikten hemen sonra kontrol ettim. Hiçbir barut izine veya kokusuna rastlamadım.

Nevruz kutlamalarında köylülerin Kutlubey köyüne doğru yürüyecekleri haberini aldık. Aslında Nevruz'dan bir gün önce komşu köylerde ateş yakmışlardı. Kutlubey, o bölgede köy korucusu olan tek köy. ... [Nevruz kutlamaları sırasında] on iki PKK üyesi, köylüleri Kutlubey'e doğru yürümeleri için zorladı. Orada şehitlerinin olduğunu iddia ettiler. Grubu durdurmaya çalıştım ve onlara yaptıklarının kanuna aykırı olduğunu söyledim. Köy korucularından aynı şeyleri Kürtçe olarak tekrar etmelerini istedim. Ancak, militanlar köylüleri yürümeleri için zorlamaya devam etti. Bunun ardından havaya uyarı amaçlı ateş açtım. Daha sonra helikopterler geldi. [Helikopterlerin] ateş açmamaları gerekiyordu. [Helikopterler ateş açınca] oradaki insanlar kaçtı. ... 14 Nisan 1992'de, PKK militanları Kutlubey köyüne saldırdılar. Muhittin adlı bir köy korucusu öldü. Köy korucularıyla bizim güçlerimiz ateş açtılar. Teröristler gittiler. Bu tür saldırılarda bütün fişekleri toplamak imkansızdır. Bazıları toplanabilir, ama hepsi değil. Köy korucularının Kalaşnikof tüfekleri var. Bizim ise G-3 ve MG-3'lerimiz var. Bu tüfekler için olan mermiler 7.62 çapındadır. Ancak, bu mermilerin yapısı farklıdır. Hangi merminin hangi tüfeğe uyduğunu anlayabilirsiniz.”

28. 19 Ocak 1993'te, mahkemeye birçok silah sunulmuştur. Ancak, bunlardan hiçbiri daha önce balistik inceleme için sunulan silahlardan olmadığı için, geri gönderilmiştir.

29. 2 Şubat 1993'te, Midyat Ağır Ceza Mahkemesi, köy korucusu Abbas Taş'ın duruşmaya kadar serbest bırakılması emrini vermiştir.

30. 9 Şubat 1993'te, Midyat Cumhuriyet Savcısı'nın, Vali'nin ve Midyat cezaevi müdürünün isteği üzerine, Midyat Ağır Ceza Mahkemesi bölgedeki halkın güvenliğini sağlamak için davayı Denizli Ağır Ceza Mahkemesi'ne devretmeye karar vermiştir. Mahkeme, tarafların birbirlerine gösterdiği düşmanlık, mahkeme binasına gelirken

karşılaştıkları zorluklar ve duruşmaların olduğu gün Midyat'ta oluşan gerginlik nedeniyle davanın devredilmesinin gerekli olduğuna karar vermiştir. Mahkeme ayrıca, durumun PKK'yı bölgedeki terör eylemlerini arttırmaya teşvik ettiği kanısına varmıştır.

31. Denizli Ağır Ceza Mahkemesi'nde 1 Mart 1993 tarihinde yapılan ilk duruşmada, mahkeme, bütün sanıklarının Denizli cezaevine gönderilmesini istemiştir. Mahkeme, duruşmaya kadar serbest bırakılmış olan on beş sanığın ifadelerinin alınması için Midyat Ağır Ceza Mahkemesi ile Nusaybin Ağır Ceza Mahkemesi'ne istinabe müzekkereleri yollamıştır. Mahkeme ayrıca, birçok tanığın adresinin bildirilmesi için çeşitli bölgesel makamlara bildiri yollamıştır. Mahkeme, Süleyman Acar'ın vücudunda bulunan merminin çıkartılmasını istemiştir. Mahkeme ayrıca, Midyat Ağır Ceza Mahkemesi'nin Nusaybin Jandarma Komutanlığı'nda güvenli bir depoya konulan köy korucularının silahlarını alma isteğini tekrarlamıştır.

32. 2 Mart 1993'te Denizli Ağır Ceza Mahkemesi, Midyat Ağır Ceza Mahkemesi'nden Süleyman Acar'ın ifadesini almasını istemiştir. 12 Mart 1993'te Midyat Cumhuriyet Savcısı, Süleyman Acar'ı öldürmeye teşebbüsten yirmi yedi korucu aleyhinde ayrı bir iddianame hazırlamıştır..

33. 29 Mart 1993'te Süleyman Acar, Midyat Ağır Ceza Mahkemesi önüne çıkmış ve şu ifadeyi vermiştir:

“Diyarbakır Devlet Hastanesi'ne götürüldüm. Orada ameliyat oldum. Vücudumdan mermi çıkarıp çıkarmadıklarından haberim yok. Bilincim yerinde değildi. Bana vücudumdan mermi çıkarıldığına dair bir şey söylenmedi. Baldırımdan yaralanmıştım. Dizimde bir mermi çıkışı yarası vardı. Büyük ihtimalle mermi bacağımda değildi.”

34. 5 Nisan 1993'te başvuran Hüseyin Akan, Midyat Ağır Ceza Mahkemesi önünde şu ifadeyi vermiştir:

“Olay günü, içinde bulunduğum minibüs silahlı kişilerden oluşan bir grup tarafından durduruldu. Bizi araçlardan indirip sıraya dizdiler. Ethem adlı kişi silahını Cengiz Kaçmaz'a verdi. Cengiz Kaçmaz silahla diğerlerine işaret verdi ve hepsi bize ateş açtı. Onları tanıdım, çünkü Cengiz'in yüzü kısmen kapalıydı, Ethem'in yüzü ise tamamen açıktı. Olay sırasında kardeşim Abdülkadir ve babam Mehmet öldüler.”

35. 20 Nisan 1993'te Çavuş Arif Güner ve Çavuş Kazım Demirbaş, Denizli Ağır Ceza Mahkemesi önüne çıkmıştır. Arif Güner şu ifadede bulunmuştur:

“Olay günü, köy korucularıyla birlikte sabah 6:00'dan akşam 5:00'e kadar nöbetçiydim. Hatırladığım kadarıyla, Tacettin Sakan, Nevaf Aydın ve Mahmut Başak ile beraberdim. ... Nöbet tuttuğumuz yer olayın geçtiği yere iki saatlik yürüme mesafesinde. Diğer sanık köy korucuları, diğer askerlerle birlikte nöbet tutuyorlardı. ... Köy korucularıyla birlikte üsse geri döndüm. Bütün sanık köy korucuları bizimle beraberdin. Kahvaltı yapmak için bir saat üste kaldık. Sonuç olarak, sanıkların olayla ilgisinin olması imkansız. ... Nevruz günü köylüler [Kutlubey] köyüne yürüdüler. O gün uyar atışı yaptık. Yağmur yağıyordu, o nedenle kovanları toplayamadık. Başka birinin kovanları toplamış olması mümkündür. ... Üsse döndüğümüzde her zaman silahları temizleriz. O gün silahlar temizdi. Üzerlerinde bir işaret ya da barut kokusu yoktu. Köy korucularının köylüleri öldürmüş ya da yaralamış olması mümkün değil. Üçü benimle, diğerleri de kendi komutanlarıyla birlikteydi. Bazıları köyün yakınında nöbet tutuyordu.

36. Çavuş Kazım Demirbaş, meslektaşının ifadesini tekrarlayarak köy korucuları Cengiz Kaçmaz, Bedran Göktekin ve İsmail Kaçmaz'ın olay günü kendisine eşlik ettiğini belirtmiştir.

37. 26 Nisan 1993 tarihinde yapılan duruşmada mahkeme, bu operasyon sağlıkları açısından bir tehdit oluşturmayacaksa, Süleyman Acar, İbrahim Akan ve Salih Acar'ın vücutlarındaki kurşunların çıkartılmasını istemiştir.

38. Denizli Ağır Ceza Mahkemesi, 20 Mayıs 1993 tarihinde köy korucusu Cengiz Kaçmaz'ın tutuksuz yargılanmasını emretmiştir.

39. Mahkeme, 17 Haziran 1993'te sanık ile müdahillerden bazılarının Türkçe bilmemesi nedeniyle bir tercüman çağırılmasını talep etmiştir. Ayrıca silahların teslim edilmesine ilişkin talebini bir kez daha tekrarlamıştır. Sıkıyönetim Bölge Valisi ile Mardin Valisi'ne bu konuda bir yazı göndererek bu kanıtın dava açısından belirleyici rolü olduğunu vurgulamıştır.

40. Mardin Devlet Hastanesi, 25 Haziran 1993'te, mahkemeye, İbrahim Akan'ın bacağındaki kurşunu çıkarmanın çok riskli olduğunu zira kurşunun sinire çok yakın olduğunu bildirmiştir.

41. Midyat Cumhuriyet Savcısı, 7 Temmuz 1993 tarihinde, Denizli Ağır Ceza Mahkemesi'nin talebi üzerine, Rize Ağır Ceza Mahkemesi huzurunda aşağıdaki ifadeyi vermiştir:

“Sözkonusu dönemde Midyat'ta Cumhuriyet Savcısı idim. ... Olay yerine intikal ettiğimde jandarmalar ve askerler oradaydı. Yolun sağ ve sol tarafında yatan 7-8 ceset gördüm. Yakın mesafeden vurulmuş gibiydiler. ... Askerlere boş kovanları toplamalarını söyledim. ... Otopsileri yürütürken askerlerin boş kovanları toplamadığını fark ettim. Asistanımın yardımıyla cesetlerin yakınındaki boş kovanları şahsen topladım. Bir rapor hazırladım. Daha fazla kovan toplanabilirdi. Ben toplayabildiğim kadarını topladım. Kovanlar yeni ateşlenmiş gibiydi. Etrafta bir barut kokusu vardı. Yakın zamanda ateşlendikleri belliydi. Mermi dip çukurları paslanmamıştı. Etrafta tüfek yoktu, yalnızca boş kovanlar vardı. ... kanaatimce boş kovanlar köylüleri öldüren silahlar tarafından ateşlenmişti. ... Yolun yakınlarındaki bir mağarada yeni söndürülmüş ateş ve insan dışkı kalıntıları vardı. Kanaatimce bu, katillerin saldırıdan önce bir pusu kurduğunu göstermektedir.”

42. 14 Temmuz 1993'te sanığa ait yirmi sekiz Kalaşnikof Denizli Ağır Ceza Mahkemesi'nin emanetine konulmuştur. Ertesi gün Reşit Acar'ın bacağından çıkartılan kurşun da mahkemesinin emanetine yerleştirilmiştir.

43. Diyarbakır Devlet Hastanesi tarafından hazırlanan 20 Temmuz 1993 tarihli bir rapor ile Süleyman Acar'ın bacağında kurşun parçacıkları bulunduğu ancak bunları çıkartmanın mümkün olmadığı mahkemeye bildirilmiştir.

44. Denizli Ağır Ceza Mahkemesi, 7 Eylül 1993 tarihinde, İstanbul'daki Adli Tıp Kurumu'ndan suç mahallinde bulunan 66 boş kovan ile Sabri Acar'ın ve başvuran Reşit Acar'ın vücutlarından çıkartılan mermilerin köy korucularının silahlarından ateşlenip ateşlenmediğini incelemesini talep etmiştir. Mahkeme, ayrıca, Süleyman Acar'ın tıbbi

durumunun yeniden değerlendirilmesini ve mermi parçacıklarının vücudundan çıkartılıp çıkartılamayacağı hakkında mahkemenin bilgilendirilmesini talep etmiştir.

45. Adli Tıp Kurumu, 28 Ekim 1993 tarihli bir raporla Diyarbakır Bölge Polis Kriminal Laboratuvarı'nın raporundaki bulguları doğrulamıştır. Ek olarak üç kovanın 7.62-mm kalibre, "Nato-tipi" bir silahtan ateşlendiğini belirtmiştir. Rapor, Sabri Acar ile Reşit Acar'ın vücutlarından çıkartılan kurşunlara ilişkin olarak, sözkonusu kurşunların paslandığını ve sonuç olarak bunları karşılaştırmalı testlerde kullanmanın mümkün olmadığını belirtmiştir. Dolayısıyla bu iki kurşunun köy korucularına ait silahlardan ateşlenip ateşlenmediğini belirlemek mümkün değildir.

46. 8 Kasım 1993 tarihli raporunda Adli Tıp Kurumu, mahkemeye, Süleyman Acar'ın bedenindeki kurşunu çıkartmanın tıbbi açıdan mümkün olduğunu bildirmiştir. Bir sonraki duruşmada mahkeme, bu parçaların balistik incelenmesinden pozitif bir sonuç çıkmayacağı gerekçesiyle operasyon yapılmamasına karar vermiştir. Ayrıca köy korucuları Mihdi Özbay, Şehmus Seyda, Tacettin Sakan, Nevaf Aydın, Mehmet Seyhan, Halit Aktan, Rahmi Kaçmaz, Ethem Seyhan ve Tefik Akbay'ın tutuksuz yargılanmasını emretmiştir.

47. 20 Aralık 1993 tarihinde mahkemede verdikleri ifadelerinde, sanıkların hepsi aleyhlerindeki suçlamaları reddederek beraat talebinde bulunmuştur.

48. Denizli Ağır Ceza Mahkemesi'nde 1994 ile 1996 yılları arasında görülen on yedi duruşmada mahkeme, tanıkların yaşadığı yerlerdeki mahkemelere istinabe müzekkereleri göndererek tanıkların ifadesini almıştır, zira tanıkların çoğu Türkiye'nin farklı yerlerine taşınmışlardır ve bazı durumlarda adresleri mahkeme tarafından bilinmemektedir.

49. 2 Temmuz 1996'da mahkemeye, Erdal Acar'ın tıbbi geçmişini anlatan bir rapor sunulmuştur. Ancak rapor vücudundaki kurşuna ilişkin bir bilgi içermediğinden mahkeme Antalya Ağır Ceza Mahkemesi'ne kurşunun çıkartılmasına ilişkin talebini yeniden açıklayan bir istinabe müzekkeresi göndermiştir.

50. 17 Şubat 1997 tarihli bir dilekçe ile başvuran İbrahim Akan, Mardin Devlet Hastanesi'nde kendisine üç kere bacağındaki kurşunun çıkartılmasının mümkün olmadığını söylediğini Denizli Ağır Ceza Mahkemesi'ne bildirmiştir. Akan, ayrıca, Denizli'ye gidip bacağına burada operasyon yaptıracak maddi imkana sahip olmadığını da belirtmiştir. Mahkeme, 27 Şubat 1997'de Denizli Cumhuriyet Savcısı'na bir yazı göndererek sağlığı için bir tehdit teşkil etmemesi halinde İbrahim Akan'a İzmir'deki bir hastanede operasyon yapılmasını talep etmiştir.

51. Yetkili makamlara yeni adresini bildirmeden taşınan İbrahim Akan'ın izini bulmak için yapılan birçok girişimden sonra 12 Ağustos 1998'de İbrahim Akan bulunmuş ve muayene için İzmir'deki Atatürk Eğitim Hastanesi'ne gönderilmiştir. 31 Ağustos 1998'de hazırlanan tıbbi rapora göre bazı tıbbi riskler bulunmasına rağmen kurşunun çıkartılması mümkündür.

52. Başvuranların güvenlik kuvvetleri tarafından baskı ve tehdide maruz kaldıkları yönündeki iddialarını takiben yerel makamlar tarafından bir soruşturma açılmıştır. 8 Şubat 1998 tarihinde Selim Acar, Cumhuriyet Savcısı'na aşağıdaki ifadeyi vermiştir:

“Osman Acar ve İsmet Acar kardeşlerimdir. İsmet, 1992’de meydana gelen olayda ölmüştü. Osman Acar, 30 yıldır İzmir’de yaşamaktadır. Bu köye çok seyrek gelir. En son annemizin cenazesi için 1993’te gelmişti. O zamandan beri kendisini görmedim. Kardeşimin ölümüyle ilişkili olarak kimse beni tehdit etmedi. PKK’ya karşı yapılan operasyonlar sırasında birçok kez terör örgütünün etkinliklerine katıldığım iddiasıyla gözetim altına alındım. Akrobalarım ve ben tehdit edilmedik. Kutlubey köyü korucularının başı olan Cengiz Kaçmaz bizi tehdit etmedi. Gayet iyi anlaşıyoruz. Kutlubey köyüne gittiğimizde onun evinde kalıyoruz.

53. 21 Şubat 1999 tarihli bir dilekçe ile başvuran Osman Acar, Denizli Ağır Ceza Mahkemesi’ne Cengiz Kaçmaz’ın da aralarında bulunduğu köy korucularının aile üyelerini, özellikle de kardeşi Selim Acar ile karısı Halime Acar’ı tehdit ettiğini bildirmiştir.

54. 17 Kasım 1998’de, mahkeme, İzmir Ağır Ceza Mahkemesi’ne İbrahim Akan’dan bacağındaki kurşunu çıkartmak için izin alınmasına yönelik bir talimat göndermiştir. İzmir Ağır Ceza Mahkemesi, İbrahim Akan’ı bulamadığı için, 23 Şubat 1999’da Midyat Cumhuriyet Savcısı’na İbrahim Akan’ın nerede olduğunu soran bir yazı göndermiştir. Sonraki yedi duruşma boyunca mahkeme, İbrahim Akan’ın nerede olduğunu bulmaya çalışmıştır.

55. Cumhuriyet Savcısı, 13 Haziran 2000’de yapılan duruşmada sanıkların yargılandıkları suçlardan mahkum edilmeleri talebinde bulunmuştur. Bazı sanıkların avukatı esaslara ilişkin savunmasını sunmak için ek süre talep etmiştir. İşlemlerin daha da uzamasını engellemek için mahkeme İbrahim Akan’ın bacağındaki kurşunun çıkartılmasına yönelik ara talimatını iptal etmeye karar vermiştir. Sanıkların nihai ifadelerinin alınması için farklı şehirlerdeki ağır ceza mahkemelerine istinabe müzekkereleri göndermeye karar vermiştir.

56. 18 Temmuz 2000 tarihinde, biri dışında tüm sanıklar, iddianameye ilişkin sözlü görüşlerini sunmuştur. Hepsi, olayın PKK tarafından köy korucuları için hazırlanan bir tuzak olduğunu öne sürmüştür.

57. Denizli Ağır Ceza Mahkemesi’nde yaklaşık elli duruşma yapılmıştır. Bu duruşmalarda mahkeme, tanıkların adreslerini bulmak için farklı bölgelerdeki cumhuriyet savcılarına birçok yazı göndermiştir. Tüm başvuranlar farklı zamanlarda, mahkemeye cezai işlemlere müdahil taraf olarak katılma talebinde bulunan dilekçeler vermiştir. Tüm nüfus kütüğü kayıtlarının sunulmasını takiben mahkeme, başvuranların ölen kişilerle ilişkilerini saptamış ve müdahil taraf olarak katılma taleplerini kabul etmiştir. Ayrıca mahkeme çeşitli tanık, sanık ve müdahillerin farklı tarihlerde, farklı ağır ceza mahkemelerine verilen ifadelerini de incelemiştir.

58. Mahkeme, 20 Kasım 2000 tarihinde köy korucularının beraatına karar vermiştir. Mahkeme, elindeki kanıtlardan aşağıdaki sonuçlara varmıştır:

“Tanık ve müştekilerin Cumhuriyet Savcısı tarafından sorgulandıklarında verdikleri ifadeler, daha sonra, mahkeme huzurunda verdikleri ifadelerden farklıdır. Özellikle, Cumhuriyet Savcısına verdiği ifadede Salih Acar, konvoyu durdurduklarında sanıkların yüzlerini örttüğünü söylemiş, ancak mahkemede verdiği ifadede sanıkların yüzlerini örtüp örtmediğini belirtmemiştir. Süleyman Acar Cumhuriyet Savcısına verdiği ifadede kendilerine saldıranların Cengiz ve Ethem olduğundan bahsetmemişken mahkemede kendilerine saldıranların köy korucuları Cengiz ve Ethem olduğunu belirtmiştir. Reşit Acar da Cumhuriyet Savcısına verdiği ifadede yüzleri kapalı olduğundan kendilerine saldıranların kim olduğunu bilmediğini söylemiştir. Ancak mahkemede verdiği ifadesinde Cengiz’in yüzünün

tamamen açık olduğunu ancak Ethem'in yüzünün kapalı olduğunu söylemiştir. Salih Akay, Hüseyin Akan ve Selim Acar daha önceki ifadelerinde saldırganların kimliklerine dair bir açıklamada bulunmamıştır. Üstelik bu tanıklar saldırganların yüzlerinin kapalı olup olmadığını da belirtmemiştir. Ancak mahkemede verdikleri ifadelerinde olayları ayrıntılı biçimde tarif etmişler ve Ethem ile Cengiz'i kendilerine ateş açan köy korucuları olarak teşhis etmişlerdir.

Çalpınar köyü, Kutlubey köyünden 10 kilometre uzaktadır. İki köy sakinlerinin yakın ilişki veya temas içerisinde olmaması kuvvetle muhtemeldir. Dolayısıyla müştekilerin suçlanan köy korucularını saldırganlar olarak teşhis edebilmesi mümkün görünmemektedir.

Suçlanan köy korucuları Cengiz ve Ethem'in müştekilere saldıran grubun içinde olduğu varsayılsa bile neden bazı köy korucuları yüzlerini kapatırken diğerlerinin kapatmadığı hakkında makul bir açıklama getirilememiştir.

İfadelerinde astsubaylar Ali Kılıç, Kazım Demirbaş ve Arif Güner, 19 Nisan 1992 günü saat 18:00'den 20 Nisan 1992 günü saat 06:00'a kadar suçlanan köy korucuları ile birlikte nöbet tuttuklarını bildirmiştir. Astsubayların ifadelerinden, nöbetleri bittikten sonra köy korucularının jandarma komutanlığına geri döndükleri anlaşılmaktadır. Ayrıca köy korucularına ait silahların olayın meydana geldiği sabah kullanılmadığı da anlaşılmaktadır. Astsubaylar bu gerçeği doğrulamıştır. Bu nedenle suçlanan köy korucularının, köylülerin öldürülmesine karıştığı sonucuna varılamaz.

Adli Tıp tarafından hazırlanan 28 Ekim 1993 tarihli balistik raporunda suç mahallinde 66 kovan bulunduğu, bunların 63 tanesinin suçlanan köy korucularının silahlarından ateşlendiği belirtilmiştir. Ancak bu kanıt, tek başına köy korucularını mahkum etmek için yeterli değildir. Öncelikle geri kalan kovanların kimin silahından atıldığı hala bilinmemektedir. İkincisi, Sabri Acar ve Reşit Acar'ın vücutlarından çıkartılan kurşunlarına köy korucuların ait silahlardan atılıp atılmadığı laboratuvar tarafından belirlenememiştir.

Suçlanan köy korucuları, görüşlerinde, suç mahallinde bulunan boş kovanların oraya düşmanları tarafından, kendilerini zan altında bırakmak için konulduğunu belirtmişlerdir. Aslında, 21 Mart 1992'de köy korucuları ve güvenlik kuvvetleri terörist örgüt tarafından yapılan bir yürüyüşü durdurmak için ateş açmıştır. Üstelik 13 Nisan 1992'de güvenlik kuvvetleri ile terörist örgüt üyeleri arasında çıkan bir çatışmada köy korucuları gibi güvenlik kuvvetleri de PKK üyelerine ateş açmıştır. 13 Nisan 1992 tarihli bir raporda 447 mermi harcandığı ve suç mahallinden 215 boş kovan toplandığı belirtilmiştir. Dolayısıyla 232 boş kovanın bulunamadığı anlaşılmaktadır. 20 Nisan 1992 tarihinde meydana gelen olaydaki boş kovanların, köylülerin kimliği belirsiz şahıslar tarafından öldürülmesinin ardından suç mahalline yerleştirilmiş olması kuvvetle muhtemeledir."

59. 9 Şubat 2001'de başvuranlar, Denizli Ağır Ceza Mahkemesi'nin kararını Yargıtay'da temyize götürmüştür.

60. 4 Aralık 2001'de, Yargıtay Cumhuriyet Savcısı görüşünü bildirmiştir. İbrahim Akan'ın bacağındaki kurşunun çıkartılmadığını not etmiştir. Ayrıca mahkemenin köy korucularını beraat ettirme kararının 23 Haziran 1992 tarihli balistik raporuna, iki köy korucusunu tanıyan dört tanığın ve Midyat Cumhuriyet Savcısı'nın ifadelerine ters düştüğünü de not etmiştir. Daha sonra Cumhuriyet Savcısı, ilk derece mahkemesinin kararının bozulmasını ve suçlanan on köy korucusunun mahkum edilmelerini tavsiye etmiştir.

61. Yargıtay, 7 Şubat 2002’de ilk derece mahkemesinin suçlanan on yedi köy korucusuna ilişkin kararını onamıştır. Üstelik, 23 Haziran 1992 ve 28 Ekim 1993 tarihli balistik raporlarındaki bulguların ve Midyat Cumhuriyet Savcısı’nın ifadelerinin ışığı altında Yargıtay, on sanık için ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur. Ayrıntılı kararında, mahkeme ayrıca, İzmir Atatürk Eğitim Hastanesi’nin tıbbi raporunda belirtildiği gibi, İbrahim Akan’ın bacağındaki kurşunu çıkartmaya çalışmanın çok riskli olacağı hükmünü vermiştir.

62. Cezai işlemler Denizli Ağır Ceza Mahkemesi huzurunda, suçlanan on köy korucusu aleyhinde yeniden açılmıştır. 25 Mart 2002 tarihinde yapılan duruşmada mahkeme, sanıklar ve müdahillerin ifadelerini almak için beş farklı ildeki ağır ceza mahkemelerine istinabe müzekkereleri göndermeye karar vermiştir.

63. Denizli Ağır Ceza Mahkemesi 25 Mayıs 2003’te suçlanan köy korucularını suçlu bulmuş ve ömür boyu hapse mahkum etmiştir. Mahkeme kararının özeti aşağıdadır:

“Otopsi raporlarının ışığında, altı köylünün ölüm nedenlerine ilişkin bir şüphe bulunmamaktadır. Bunun yerine, yanıtlanması gereken soru, köylülere ateş edenlerin suçlanan köy korucuları olup olmadığıdır.

Yalnızca tanıkların ifadelerine dayanmak mümkün değildir, zira bu ifadeler birçok noktada çelişki içerisindedir. Ancak ön soruşturma sırasında verilen tanık ifadelerinin, genelde, objektif olduğu görülmektedir. Bu ilk ifadelere dayanarak, ateş eden kişilerin tanınmamak için yüzlerini kapattığı belirlenmiştir. Mahkeme, bazı tanıkların, Ethem ve Cengiz’i tanıdıklarını söylediği ifadeleri inandırıcı bulmamıştır. Ethem ve Cengiz’in ateş edenler arasında bulunduğu varsayılsa bile, diğer herkes yüzlerini kapamışken onların kapamamış olmasının makul bir açıklaması yoktur.

Üstelik, mahkemenin kanaatine, kendisine bir vukuat bildirilen bir komutanın normalde yapması gereken şey, mümkün olduğunda kısa sürede olay yerine gitmektir. Ancak söz konusu davada astsubay Ali Kılıç’ın harekete geçmeden önce yirmi yedi silahı tek tek kontrol etmesi anlaşılmalıdır. Üstelik, mahkeme, Midyat Cumhuriyet Savcısı’nın askerlerin kendisine yardımcı olmak için boş kovanları toplamadığını ve cesetlerin yanındaki boş kovanları şahsen toplamak zorunda kaldığını öne sürdüğünü de not etmiştir. Yukarıda anlatılanlar göz önüne alındığında mahkeme, Ali Kılıç’ın, Kazım Demirbaş’ın ve Arif Güner’in kendileriyle beraber terörizme karşı savaşan sanıkları korumaya çalıştığı sonucuna varmıştır ve dolayısıyla ifadelerini güvenilir bulmamaktadır.

Mahkeme Sabri Acar ile Reşit Acar’ın vücutlarından çıkartılan kurşunların hangi silahlardan ateşlendiklerinin tespiti için karşılaştırmalı testlerde kullanılmalarının mümkün olmadığını, zira söz konusu kurşunların paslanmış olduğunu not etmiştir. Ayrıca tıbbi komplikasyonlar nedeniyle İbrahim Akan’ın vücudundaki kurşunun çıkartılması mümkün olmamıştır.

Midyat Cumhuriyet Savcısı’nın, etrafta bir barut kokusu olduğunu belirttiği ifadeleri dikkate alındığında, mahkeme, boş kovanların olay yerine sonradan, köy korucularını zan altında bırakmak için yerleştirildiği iddialarının, görgü tanıkları ve diğer kanıtlar tarafından ikna edici bir şekilde desteklenmediği sonucuna varmıştır.

Ayrıca, altmış altı kovandan üç tanesinin köy korucularına ait silahlardan ateşlenmemiş olması, onların masum olduğuna dair bir kanıt olarak görülemez. Köy

korucularından birinin, olaydan sonra yetkili makamlar tarafından el konulmayan bir silaha sahip olması mümkündür.

Sonuç olarak, balistik raporunun ve söz konusu davada tarafsız bir konuma sahip olan Midyat Cumhuriyet Savcısı'nın ifadelerine dayanarak mahkeme, suçlanan köy korucularından on tanesinin, PKK destekçisi olduğunu düşündükleri köylülerin yaralanması ve öldürülmesinden sorumlu olduğu kararına varmıştır.”

64. İç hukuk hükümleri uyarınca bu karar *ex officio* olarak temyize gitmiştir. Ancak köy korucuları da ilk derece mahkemesinin kararı aleyhinde bir temyiz başvurusunda bulunmuşlardır.

65. Yargıtay Cumhuriyet Savcısı, 29 Şubat 2004 tarihinde mahkemeye görüşünü sunarak ilk derece mahkemesinin kararının bozulmasını tavsiye etmiştir. İlgili iç hukukun Yargıtay'ın kararı hakkında sanıkların görüşlerinin alınmasını öngörmesine karşın, mahkemenin suçlanan iki köy korucusuna ilişkin olarak bunu yapmadığını not etmiştir.

66. Yargıtay, 9 Aralık 2004 tarihinde ilk derece mahkemesinin kararını iki köy korucusuna ilişkin olarak bozmuş, diğerlerine ilişkin olarak onamıştır.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK VE UYGULAMA

67. İlgili iç mevzuat ve uygulama, AİHM'nin *Avşar/Türkiye* (no. 25657/94, §§ 261-81, AİHM 2001-VII (alıntılar)) kararında özetlenmiştir.

HUKUK

I. AİHS'NİN 2. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

68. Başvuranlar, köy korucuları tarafından kasten öldürülmeleri nedeniyle akrabalarının yaşama haklarının ihlal edildiğini iddia etmiştir. Başvuranlar İbrahim Akan ve Reşit Acar, ayrıca köy korucularının kendilerini öldürmeye teşebbüs etmesi nedeniyle yaşama haklarının ihlal edildiğinden şikayetçi olmuştur. Ek olarak, başvuranlar ulusal makamların cinayetler ve cinayet teşebbüslerine ilişkin yeterli ve etkili bir soruşturma yürütmeye yönelik usuli yükümlülüklerini yerine getirmediğini öne sürmüştür. Başvuranlar, AİHS'nin aşağıdaki 2. maddesine dayanmaktadırlar:

“1. Herkesin yaşam hakkı yasanın koruması altındadır. Yasanın ölüm cezası ile cezalandırdığı bir suçtan dolayı hakkında mahkemece hükmedilen bu cezanın yerine getirilmesi dışında hiç kimse kasten öldürülemez.

2. Öldürme, aşağıdaki durumlardan birinde kuvvete başvurma kesin zorunluluk haline gelmesi sonucunda meydana gelmişse, bu maddenin ihlali suretiyle yapılmış sayılmaz:

(a) Bir kimsenin yasadışı şiddete karşı korunması için;

(b) Usulüne uygun olarak yakalamak için veya usulüne uygun olarak tutuklu bulunan bir kişinin kaçmasını önlemek için;

(c) Ayaklanma veya isyanın, yasaya uygun olarak bastırılması için.”

A. Tarafların görüşleri

69. Hükümet, işlemlerin halen yerel mahkemeler huzurunda beklemekte olması nedeniyle, başvuranların bu madde altındaki şikayetlerine ilişkin görüş bildirmemiştir. Yalnızca cezai işlemlerin süresinin, farklı şehirlerde ikamet eden kurbanlara ulaşmakta ve bunların tıbbi muayenelerinin yapılmasını sağlamakta karşılaşılan zorluklardan kaynaklandığını iddia etmişlerdir.

70. Başvuranlar, akrabalarının Kutlubey köyü korucuları tarafından kasten öldürüldüğünü öne sürmüştür. Kendilerini Çalpınar köyünde köy korucusu sistemini kabul etmeye zorlamaya çalışan korucular tarafından sürekli tehdit edildiklerini ve baskı gördüklerini ileri sürmüşlerdir.

71. Ayrıca olaya ilişkin soruşturmanın, AİHS'nin 2. maddesi altındaki usuli yükümlülükleri yerine getirmediğini belirtmişlerdir. Olay yerinde bulunan jandarmalar Midyat Cumhuriyet Savcısı'na yardımcı olmadığından, Cumhuriyet Savcısı boş kovanların hepsini değil ancak bir kısmını toplayabilmiştir. Ancak eğer olay yerinden daha fazla boş kovan toplanabilmiş olsaydı, bu kovanların balistik incelemesi olaya on taneden daha fazla sayıda köy korucusunun karışmış olduğunu gösterebilirdi.

B. AİHM'nin değerlendirmesi

1. Genel hususlar

72. Yaşam hakkını güvence altına alan ve öldürmenin mazur görülebileceği şartları belirleyen 2. madde, AİHS'nin, hakkında derogasyona izin verilmeyen en temel hükümlerinden biridir. Aynı zamanda, 3. madde ile birlikte, Avrupa Konseyi'ni oluşturan demokratik toplumların temel değerlerinden birini de oluşturmaktadır. Dolayısıyla öldürmenin mazur görülebileceği şartlar kesinlikle belirlenmelidir. İnsanları korumaya yönelik bir araç olarak AİHS'nin amacı ve hedefi aynı zamanda 2. maddenin, getirdiği güvenceleri pratik ve etkin kılacak şekilde yorumlanmasını ve uygulanmasını gerektirir. (bkz. *McCann ve Diğerleri/İngiltere*, 27 Eylül 1995 tarihli karar, Seri A no. 324, ss. 45-46, §§ 146-47, ve yukarıda anılan *Avşar*, § 390).

73. Demokratik bir toplumda bu hükmün taşıdığı öneme uygun olarak, AİHM, değerlendirmede bulunurken, öldürmeye ilişkin davaları, özellikle de kasti ölümcül kuvvetin kullanıldığı durumlarda, yalnızca kuvveti kullanan Devlet temsilcilerinin hareketlerini değil, olayı çevreleyen şartları da göz önüne alarak dikkatle incelemek zorundadır.

74. AİHS'nin 2. maddesi uyarınca yaşamı koruma yükümlülüğü, AİHS'nin 1. maddesindeki Devlet'in “kendi yetki alanları içinde bulunan herkese bu Sözleşme’de açıklanan hak ve özgürlükleri tanıma”ya yönelik genel görevi ile birlikte düşünüldüğünde, bireylerin güç kullanımı sonucunda öldürüldüğü durumlarda bir tür etkin resmi soruşturma yapılması gerektiği anlamına gelmektedir (bkz. *mutatis mutandis*, yukarıda anılan *McCann ve Diğerleri*, s. 49, § 161 ve *Kaya/Türkiye*, 19 Şubat 1998 tarihli karar, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-I, s. 329, § 105). Bu tür bir soruşturmanın asıl amacı, yaşam hakkını teminat altına alan yerel kanunların etkin biçimde uygulanmasını sağlamak ve Devlet ajanları ve kurumlarını da kapsayacak şekilde, kendi sorumlulukları altında meydana gelen

ölümlerden sorumlu olduklarını garanti etmektir. Söz konusu amaçları hangi soruşturma şeklinin yerine getireceği, farklı koşullarda değişebilir (bkz. *Avşar*, yukarıda kaydedilen, § 593).

75. Devlet ajanları tarafından kanun dışı adam öldürmeye ilişkin başlatılan soruşturmanın etkili olabilmesi için, soruşturmayı yürüten ve soruşturmada sorumlu olan kişilerin, olaylara dahil olan kişilerden bağımsız olması gerektiği düşünülebilir (bkz. örneğin, *Güleç/Türkiye*, 27 Temmuz 1998 tarihli karar, *Reports* 1998-IV, §§ 81-82, ve *Oğur/Türkiye* [BD], no. 21594/93, §§ 91-92, ECHR 1999-III). Soruşturma ayrıca, bu tür davalarda kullanılan güçlerin söz konusu koşullarda haklı olup olmadığına dair bir karara varılmasını (örneğin, *Kaya*, yukarıda kaydedilen, sayfa 324, § 87) ve sorumlu olan kişilerin teşhis edilmesi ve cezalandırılmasını sağlama anlamında da etkili olmalıdır (*Oğur*, yukarıda kaydedilen, § 88). Bu, sonuca ilişkin değil, usule ilişkin bir sorumluluktur. Yetkili makamlar, *inter alia* görgü tanıklığı, adli tıp delilleri ve uygun olması halinde, tam bir hasar raporu ve klinik bulguların, ölüm sebebini de içeren objektif analizini sağlayan bir otopsi de dahil olmak üzere olayla ilgili delilleri garanti altına almak için makul şekilde hareket etmelidirler (otopsilerle ilgili bkz., örneğin, *Salman/Türkiye* [BD], no. 21986/93, § 106, ECHR 2000-VII; görgü tanıklarıyla ilgili olarak, örneğin, *Tanrıkulu/Türkiye* [BD], no. 23763/94, § 109, ECHR 1999-IV; adli tıp delilleriyle ilgili olarak, örneğin, *Gül/Türkiye*, no. 22676/93, § 89, 14 Aralık 2000). Soruşturmada görülen ve soruşturmanın ölüm nedenini tespit edebilme gücünü zayıflatan bir eksiklik veya sorumlu kişi, söz konusu standarda uyulmaması riskini yaratacaktır (bkz. *Avşar*, yukarıda kaydedilen, § 594).

76. Ayrıca bu bağlamda kesin bir ivedilik ve sürat gerekliliği olmalıdır (bkz. *Yaşa/Türkiye*, 2 Eylül 1998 tarihli karar, *Raporlar* 1998-VI, sayfa 2439-40, § 102-04, *Çakıcı/Türkiye* [BD], no. 23657/94, §§ 80,87,106, ECHR 1999-IV, *Tanrıkulu* yukarıda kaydedilen, § 109, ve *Mahmut Kaya/Türkiye*, no. 22535/93, §§ 106-07, ECHR 2000-III). Bir soruşturmada, belli bir durumda, ilerlemeyi önleyen engeller veya zorluklar olduğu kabul edilmelidir. Ancak, öldürücü güç kullanımının soruşturulmasında yetkili makamlar tarafından verilen ivedi bir cevap, hukukun üstünlüğünün korunmasında ve kanuna aykırı fiillere toleransta görülebilecek hilelerin engellenmesinde kamu güvenini sağlamak için gerekli görülebilir.

2. Başvuranlar İbrahim Akan ve Reşit Acar'ın davasında AİHS'nin 2. maddesinin uygulanabilirliği

77. AİHM söz konusu davada, başvuranlar İbrahim Akan ve Reşit Acar'ın olay sırasında yaralanmış olduklarını gözlemlemiştir. Bu nedenle, olay sırasında başvuranlara karşı kullanılmış olan güç öldürücü değildir. 2. madde uyarınca şikayetin incelenmesi hariç tutulmadığı halde, AİHM yalnızca istisnai durumlarda Devlet görevlileri tarafından gerçekleştirilen fakat ölümle sonuçlanmayan fiziksel kötü muamelenin, söz konusu maddenin ihlalini ortaya koyabileceği ve kötü muameleyle ilişkin şikayetlerin, 3. madde uyarınca incelenmesi gerektiği sonucuna varmıştır. Bu bakımdan, kullanılmış olan gücün derecesi ve türü ve güç kullanımının ardında yatan amaç ve maksat, diğer faktörlerle birlikte, belirli bir davada Devlet ajanlarının, ölümle sonuçlanmayan yaralanmalara neden olmalarının olayları, AİHS'nin 2. maddesinin kapsam ve amacı gözönünde tutularak, yine 2. madde tarafından öngörülen teminat kapsamına sokup sokmayacağını değerlendirmede gerekli olabilir (*İlhan/Türkiye* [BD], no. 22277/93, § 76, ECHR 2000-VII).

78. Bu nedenle, AİHM'nin sözkonusu davada vermesi gereken karar, başvurulara karşı kullanılmış olan gücün, potansiyel olarak öldürücü olup olmadığı ve olayla ilgili köy korucularının, fiziksel bütünlükleri ve yaşam hakkının korunmasının amaçlandığı hak üzerinde ne tür etkileri olduğudur (bkz., *mutatis mutandis*, *Makaratzis/Yunanistan* [BD], no. 50385/99, § 52, 20 Aralık 2004).

79. İki başvuranın, üzerlerine açılan ve diğer köylülerden sekizinin ölümü ile sonuçlanan öldürücü ateş altında yaralandıkları saptanmıştır. Bu koşullar altında, kullanılan gücün derecesi ve türü gözönüne alındığında, AİHM hayatta kalmış olsalar bile başvuruların, hayatlarını riske sokan bir muameleden mağdur oldukları sonucuna varmıştır. Sonuç olarak AİHS'nin 2. maddesi, başvurular İbrahim Akan ve Reşit Acar'a uygulanabilir.

3. Başvuruların yakınlarının öldürülmesi ve İbrahim Akan ve Reşit Acar'ın yaralanmasına ilişkin

80. AİHM, olayları çevreleyen ve olaylara dayanan durumların tam bir resmini çizmek için olayların doğruluğunu kanıtlamayı gerekli görmemektedir. Yerel düzeyde sözkonusu dava olaylarına ilişkin adli bir karar olduğunu (yukarıda kaydedilen paragraf 63) ve Strazburg Davası sırasında, 25 Mayıs 2003 tarihli kararlarında Denizli Ağır Ceza Mahkemesi'nin olayla ilgili bulgularını gündeme getirecek ve Mahkeme'nin bu bulguları gözönüne almamasına neden olacak hiçbir materyal gösterilmediğini gözlemlemiştir (bkz., *Klaas/Almanya*, 22 Eylül 1993 tarihli karar, A Serisi no. 269, sayfa 17-18, § 30, ve *Makaratzis*, yukarıda kaydedilen, § 47).

81. Sonuç olarak, belli olaylar tam olarak açıklığa kavuşmasa dahi, AİHM kendisine sunulan tüm deliller ışığında, yukarıda kaydedilmiş olduğu gibi başlangıç noktası olarak yerel mahkemenin bulgularını gözönüne alarak olaylara dayanan ve delil niteliğinde olan yeterli dayanaklar olduğu kanısındadır.

82. 2. maddenin ikinci paragrafından öngörülen kural dışı durumların dışında kalan koşullar altında başvuruların yakınlarının öldürülmüş ve iki başvuranın kanuna aykırı şekilde yaralanmış olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. 25 Mayıs 2003 tarihinde, Yargıtay'ın sanığı beraat ettirmek için kararı feshetme yönünde verdiği kararı müteakip Denizli Ağır Ceza Mahkemesi, balistik raporların sonuçlarına ve görgü tanıklarının ifadelerine dayanarak, sanık durumunda olan on köy korucusunu suçlu bulmuş ve onları ömür boyu hapse mahkum etmiştir (yukarıda kaydedilen paragraf 63). Köy korucularından sekizinin suçlu bulunduğu yönündeki karar, Yargıtay tarafından onanmıştır (yukarıda kaydedilen paragraf 66).

83. Ancak asıl konu, Hükümet'in ölümler ve kanun dışı yaralamalar için sorumlu tutulup tutulamayacağıdır. AİHM köy korucularının, görevleri ve sorumlulukları ile resmi bir mevkiye sahip olduklarını belirtmiştir. İdari olarak köy muhtarına tabidirler ve onun denetimindedirler. Maaşları, hizmet karşılığı ianeleri ve tazminatları İçişleri Bakanlığı'na ödenir. Mesleki olarak, jandarma komutanının emri altındadırlar. Koruculara karşı gösterilen direniş, jandarmalara karşı gösterilen direniş anlamına gelir. Askeri güçler ve güvenlik güçleri ile birlikte görevlerini yerine getirirken, köy korucuları sözkonusu birimlerin emri altında, bu birimlerde görevli olan kişilerle aynı güce ve sorumluluğa sahiptirler (bkz., *Avşar Kararı*'nda köy korucularının işlevleri, görevleri ve sorumluluklarının tanımı, yukarıda kaydedilen, §§ 271-81).

84. Bu bağlamda, AİHM sivil gönüllülerin, polisin görevine benzer bir görevde kullanılmalarının risk içerdiği sonucuna varmıştır. Bu bakımdan, bölge jandarma komutanının

yargı yetkisi dışında kalan görevlere dahil olan korucular üzerinde ne tür bir denetimin uygulanabileceğinin açık olmadığı kanısındadır. Köy korucuları, jandarma ve polis memurlarına uygulanabilir disiplin ve eğitim bünye dışında görev aldıkları için, köy korucularının kendi inisiyatifleri veya güvenlik güçlerinin emri altında görevlerini kasıtlı olarak veya olmayarak kötüye kullanmalarına ilişkin ne tür önlemler olduğu da açık değildir (bkz., *mutatis mutandis*, *Avşar*, yukarıda kaydedilen, §§ 413-14).

85. Söz konusu dava bağlamında, AİHM Midyat Cumhuriyet Savcısı'nın ifadesine göre, jandarmaların olay mahallinde, kendisine boş kovanları toplamada yardım etmediklerini hatırlatmıştır (yukarıda kaydedilen paragraf 41). Ayrıca, Denizli Ağır Ceza Mahkemesi son verdiği kararında, jandarmaların terörizme karşı mücadele verirken kendileri ile birlikte çalışan suçluları savunmaya çalıştıkları sonucuna varmıştır ve buna bağlı olarak, AİHM verdikleri ifadeleri güvenilir bulmamıştır (yukarıda kaydedilen paragraf 63). AİHM, jandarmaların, köy korucularının kanun dışı eylemlerine tepki göstermemelerinin, söz konusu eylemlerin kabul edilmiş olduğunu sonucunu ortaya koyduğu kanısındadır (bkz., *mutatis mutandis*, *Avşar*, yukarıda kaydedilen, § 411).

86. Söz konusu koşullar altında, AİHM, Devlet'in başvuruların yakınlarının öldürülmesine ve iki başvuranın öldürülmesine teşebbüs edilmesine ilişkin sorumluluğu üstlenmesi gerektiği kanısına varmıştır. Öldürmeler ve öldürme girişimleri için hiçbir gerekçe sunulmadığı için, AİHM 2. maddenin ihlal edilmiş olduğu sonucuna varmıştır.

4. Olaya ilişkin gerekli soruşturmanın yapılmadığına dair iddia hakkında

87. AİHM olaydan hemen sonra, Midyat Cumhuriyet Savcısı ve polis memuru Hüseyin Coşar tarafından bir hazırlık soruşturması başlatıldığını belirtmiştir (yukarıda kaydedilen paragraflar 13, 14 ve 16). Ancak, olayın ciddiyeti ve olay üzerine ışık tutmaya yardımcı olacak delilleri toplama ve kaydetme gereğine rağmen, birkaç ihmal ortaya çıkarılmıştır.

88. Jandarmaların, boş kovanları toplama hususunda Midyat Cumhuriyet Savcısı'na yardım etmemesinden dolayı, olay yerinden yalnızca altmış altı kovan toplanmış ve balistik inceleme için gönderilmiştir (yukarıda kaydedilen paragraf 41). 23 Haziran 1992 tarihli balistik rapor bulgularına dayanarak, Mahkeme yirmi yedi köy korucusundan yalnızca onunu teşhis etmeyi başarabilmiştir. Yetkili makamlar daha fazla kovan toplamış olsalardı, görgü tanıklarının ifadelerine göre saldırıya on beş ile yirmi kişi dahil olduğu bilindiği için Ceza Mahkemesi, ondan daha fazla sanığın olaya dahil olduğunu tespit edebilirdi (yukarıda kaydedilen paragraflar 14 ve 16). Bu bakımdan, görgü tanıkları tarafından teşhis edilen köy korucularından biri olan Cengiz Kaçmaz'ın suçlu bulunmuş olan on sanık arasında olmadığı da belirtilmelidir.

89. AİHM, yukarıda kaydedilen unsurların, soruşturmanın söz konusu bölümünün güvenilirliği ve eksiksizliğinde önemli bir aksaklık olduğunu gösterdiği kanaatindedir. Sonuç olarak, bu durumun cezai takibat sırasında ağır ceza mahkemeleri tarafından yürütülen bir soruşturma ile düzeltilip düzeltilmediğini incelemiştir.

90. AİHM, olayların normal akışında, bağımsız ve tarafsız bir hakim huzurunda çekişmeli yargı ile gerçekleşen bir ceza duruşmasının, olayların tespit edilmesi ve ceza sorumluluğunun yüklenmesini sağlayan etkin bir işlemin en güçlü teminatlarını sağladığının gözönünde tutulması gerektiğini hatırlatır (bkz. *McKerr/İngiltere*, no. 28883/95, § 134, AİHM

2001-III). Bununla birlikte, bir soruşturmadaki eksikliklerin bir Mahkeme'nin ölüm sorumluluğu hususunda karara varmasını engelleyebileceği de unutulmamalıdır (bkz., *Salman*, yukarıda kaydedilen, uygun olmayan otopsi raporları ile ilgili paragraflar 106-09, ve Mahkeme'ye şüphelinin öldürülmeye dahil olduğunu ortaya koyan hiçbir delilin sunulmadığı *Kılıç/Türkiye*, no. 22492/93, §§ 79-83, AİHM 2000-III). Ancak sözkonusu davada, şüpheliler aleyhinde cezai takibat açılmıştır ve şüphelilerin onu suçlu bulunmuştur. İki köy korucusu aleyhinde başlatılan davanın devam etmesine rağmen (yukarıda kaydedilen paragraf 66), hazırlık soruşturmasının, cinayetin faillerini teşhis etme ve aleyhlerinde cezai takibat başlatmada yetersiz kaldığı ileri sürülemez.

91. Bununla birlikte, AİHM cezai takibatın yürütülmesinde bir takım önemli noksanlıklar tespit etmiştir. Özellikle, dava Ceza Mahkemesi'nde görülmeye başlandığında, Mahkeme tarafından yapılan girişimlerin gevşek tutulduğu ve ağır ilerlediği sonucuna varmıştır. Bu bağlamda AİHM, aşağıda kaydedilenleri belirtmiştir:

(i) Cezai takibat, Cumhuriyet Savcısı'nın Midyat Ağır Ceza Mahkemesi'ne yirmi yedi köy korucusunu, cinayet ve birden fazla kişiyi öldürmeye teşebbüs ile suçlayan bir iddianame sunduğu 8 Temmuz 1992 tarihinde başlamıştır. Güvenlik gerekçeleriyle davanın Denizli Ceza Mahkemesi'ne havale edilmesini müteakip mahkeme, 20 Kasım 2000 tarihinde ilk kararını vermiştir. Sonuç olarak, cezai takibatın ilk bölümü sekiz yıldan fazla sürmüştür. İki köy korucusuna ilişkin davanın, halen Denizli Ceza Mahkemesi huzurunda beklemede olduğu gözönüne alındığında, cezai takibatın toplam süresi halihazırda on iki yılı geçmiştir.

(ii) Midyat Ağır Ceza Mahkemesi ve Denizli Ağır Ceza Mahkemesi'nin sürekli talep etmesine rağmen, Nusaybin Jandarma Komutanlığı'nda emanette bulundurulmuş silahlar, balistik inceleme amacıyla Diyarbakır Bölge Kriminal Polis Laboratuvarı'na, Mahkeme'nin ilk emri ardından bir yıl sonra gönderilmiştir (yukarıda kaydedilen paragraf 24 ve 42). Sözkonusu süre boyunca, yetkili makamlar mahkeme'ye olayla ilgisi olmayan silahlar göndererek, cezai takibat sürecini kesintiye uğratmıştır (yukarıda kaydedilen paragraf 28).

(iii) Vücutlarında mermiler olan altı kurban bulunmaktadır. Dava bağlamında sözkonusu delilin belirleyici rolü olmasına rağmen, bu altı mermiden yalnızca üçü çıkarılmıştır. Mahkeme adresini saptayamadığı için İbrahim Akan, Mahkeme'ye çıkmamıştır. Diğer bir yandan, Salih Acar ve Erdal Acar'ın vücutlarında bulunmuş olan mermilerin çıkarılmaması ile ilgili hiçbir tatmin edici açıklama yapılmamıştır.

(iv) Kurbanların vücutlarından çıkarılan mermilerin balistik incelemesi, sözkonusu davada olayların saptanması hususunda büyük önem taşımaktadır. Ancak, Reşit Acar ve Sabri Acar'ın vücutlarından çıkarılmış olan mermiler, laboratuvara ulaştığı sırada, uygun koşullar altında muhafaza edilmemiş oldukları için paslanmışlardır. Sonuç olarak, laboratuvar sözkonusu mermilerin artık karşılaştırmalı testler için kullanılamayacağı sonucuna varmıştır (yukarıda kaydedilen paragraf 45).

(v) Merhum Hasan Akay'ın otopsisinde vücudundan çıkarılan mermi, balistik inceleme için Adli Tıp Enstitüsü'ne hiç gönderilmemiştir.

(vi) 20 Temmuz 1993 tarihinde mahkeme, Süleyman Acar'ın vücudunda yalnızca mermi parçaları olduğunu farkına varmıştır. Ancak, sözkonusu parçaların balistik incelemesinin olumlu sonuçlar doğurmayacağı kararını vermiş olmasına rağmen, mahkeme beş ay boyunca parçaların çıkarılmasına ilişkin doktorların görüşlerini almaya devam etmiştir (yukarıda kaydedilen paragraflar 43,44 ve 46).

92. Halen iki köy korucusuna ilişkin olarak dava devam ettiği halde, AİHM on iki yıl ardından ve hazırlık soruşturması sırasında ortaya çıkan noksanlıkları değerlendirerek, söz konusu işlemlerin, özellikle de mevcut delilleri netleştirip geliştirerek soruşturmada görülen eksiklikleri ortadan kaldıracılabileceği hususunda tatmin olmamıştır.

93. Sonuç olarak, ceza soruşturmasının süresini, soruşturma sırasında görülen ciddi noksanlıkları ve davadaki duruşma işlemlerini gözönüne alan AİHM, AİHS'nin 2. maddesi uyarınca Devlet'in usuli yükümlülüğünün ihlal edilmiş olduğu sonucuna varmıştır.

94. Sonuç itibarıyla, AİHM, 2. maddenin ihlal edilmiş olduğu kanısındadır.

II. AİHS'NİN 6. VE 13. MADDELERİNİN İHLAL EDİLMİŞ OLDUĞU İDDİASI

95. Başvuranlar yerel Mahkemeler huzurunda, AİHS'nin aşağıda kaydedilen 6. maddesinin ihlaline neden olduğunu iddia ettikleri işlem sürelerinin gereğinden fazla olması hususunda şikayette bulunmuşlardır:

“Herkes, gerek medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili nizalar... konusunda... bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde... görülmesini istemek hakkına sahiptir.”

96. Ayrıca, başvuranlar 38417/97 no.lu başvuruda, Türkiye’de AİHS’nin 2. ve 13. maddelerinin ihlal edilmesi hususunda resmi olarak göz yumulan bir uygulama olduğuna ilişkin şikayette bulunmuşlardır. Türkiye’de olağanüstü hal bölgesine ilişkin durumlarda, bu tür ihlallerin failleri aleyhinde başlatılan cezai takibatların başarısızlıkla sonuçlanmaya mahkum olduğunu ve yetkili makamların kanun dışı eylemlerini ve gücün kötüye kullanımını engelleyemediğini belirtmişlerdir. Başvuranlar iddialarını, AİHS’nin 2. maddesi ile birlikte 13. maddeye dayandırmıştır. 13.madde aşağıda kaydedildiği gibidir:

“Bu Sözleşme’de tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkes, ihlal fiili resmi görev yapan kimseler tarafından bu sıfatlarına dayanılarak yapılmış da olsa, ulusal bir makama etkili bir başvuru yapabilme hakkına sahiptir.”

97. Başvuranlar, herkese makul bir süre içerisinde adil şekilde yargılanma hakkını temin eden 6. maddenin, işlemlere müdahale etme haklarını kullanmış olan başvuranlar için de geçerli olduğunu ileri sürmüşlerdir. Yakınlarının öldürülmesine ilişkin olan ve on iki yıldan fazla süren duruşmanın, Yargıtay’da devam ettiğini ve bu durumun, davanın karmaşıklığı veya yürütülmesi ile açıklanamayacağı hususunda şikayette bulunmuşlardır.

98. Hükümet, cevabının, dava hususunda devam etmekte olan cezai takibat kısıtlamaları nedeni ile sınırlanmak durumunda kaldığı kanısındadır. Ancak, davanın oldukça karmaşık olduğunu belirtmiştir. Olayların gayet ciddi niteliği, uzamalarına sebep olacak şekilde, işlemlerin özel bir biçimde ele alınmasını haklı çıkarmıştır. Hükümet, sanıklara ve farklı şehirlerde yaşayan şikayet sahiplerine ulaşmada çekilen güçlükler nedeni ile işlemlerin çabuk bir biçimde sonlandırılmadığını gözlemlemiştir. Ayrıca, “adaletin uygun şekilde yerine getirilmesi” gereği ile davanın başka bir Mahkeme’ye havale edilmesi gerekli görülmüştür.

99. AİHM, başvuranların AİHS'nin 6 § 1. maddesi uyarınca mağduriyetlerinin, soruşturmadan sorumlu makamların, başvuranların yakınlarının ölümüne ilişkin tutumları ve bu tutumların, olay sonucu yaşadıkları mağduriyeti telafi edecek yollara erişimleri üzerindeki etkilerine ilişkin olduğunu gözlemlemiştir. Dolayısıyla, başvuranların 6. maddeye dayanan şikayetlerini, AİHS'nin 13. maddesi uyarınca Sözleşmeciler Devletler üzerindeki genel yükümlülükle bağlantılı olarak incelemek daha uygundur. Hayatın korunmasını isteme hakkının önemi gözönüne alındığında 13. madde, uygun olan durumlarda tazminat ödenmesine ek olarak, yaşam mahrumiyetinden sorumlu olanların teşhis edilmesi ve cezalandırılmasını ve şikayet sahibinin, soruşturma prosedürüne etkin şekilde erişimini sağlayacak tam ve etkin bir soruşturma yapılmasını gerektirir (bkz. *Kaya*, yukarıda kaydedilen, sayfa 330-31, § 107).

100. Söz konusu davada sunulan deliller temel alındığında, AİHM Hükümet'in AİHS'nin 2. maddesi uyarınca, başvuranların yakınlarının ölümü ve iki başvuranın öldürülmesine teşebbüsten sorumlu olduğu kanısına varmıştır.

101. AİHM, olaydan kısa süre sonra, Cumhuriyet Savcısı'nın yetkisi altında bir hazırlık soruşturması yürütülmeye başlandığı halde, cezai takibatta bir takım aksaklıklar olduğunu gözlemlemiştir. AİHM özellikle, olaydan yaklaşık on iki yıl sonra, köy korucularından bazıları görgü tanıkları tarafından teşhis edilmiş olduğu halde, cezai takibatın sonuçlandırılmadığını belirtmiştir. Yukarıda kaydedilen nedenlerden dolayı (87 ve 94. paragraflar arası), yükümlülükleri 2. madde tarafından öngörülen soruşturma yükümlülüğünden daha kapsamlı olan 13. madde gereklerini yerine getirecek etkin bir ceza soruşturması yürütülmüş olduğu kabul edilemez (bkz. *Kaya*, yukarıda kaydedilen, sayfa 330-31, § 107).

102. Sonuç olarak AİHM, söz konusu davada başvuranların, AİHS'nin 2. maddesine dayanan şikayetleri hususunda etkin bir iç hukuk yolundan ve buna bağlı olarak, adil tazmin talebini de kapsayan diğer yollara erişmekten mahrum bırakıldıkları sonucuna varmıştır.

103. Dolayısıyla, AİHS'nin 13. maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 8. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

104. Başvuranlar, güvenlik güçlerinin yaptığı iddia edilen baskı sonucunda köylerinden ayrılmak zorunda kalmaları sebebiyle özel ve aile hayatlarına saygı gösterilmesi haklarının ihlal edildiğinden şikayetçi olmuşlardır. AİHS'nin 8. maddesine dayanmaktadırlar, söz konusu madde şöyledir:

“1. Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

2. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu otoritesinin müdahalesi, ancak ulusal güvenlik, kamu emniyeti, ülkenin ekonomik refahı, dirlik ve düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için, demokratik bir toplumda, zorunlu olan ölçüde ve yasayla öngörülmüş olmak koşuluyla söz konusu olabilir.”

105. Hükümet, başvuranın akrabalarından birinin ifadesine atıfta bulunarak (yukarıda 52. paragraf), başvuranların güvenlik görevlileri ya da köy korucuları tarafından tehdit edilmediğini ve köylerini terk etmek zorunda bırakılmadıklarını öne sürmüştür.

106. AİHM, kendisine sunulan kanıtlar ışığında, başvuranların iddialarını incelemiştir fakat, AİHS'nin 8. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmayı gerektirecek yeterli somut bir temeli olmadığı kanısındadır.

IV. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

107. AİHS'nin 41. maddesi şöyledir:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollarının ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Maddi tazminat

108. Merhum Hasan Akay'ın eşi olan başvuran Selime Akay, kendisi ve olay meydana geldiğinde 1 ve 12 arası yaşlarda olan yedi çocuğu adına tazminat talebinde bulunmuştur. Bir eş ve baba olarak Hasan Akay'a bağımlı olduklarını öne sürmüştür. Hasan Akay, çiftçilik ve tır şoförlüğü yaparak ailesine destek olmaktaydı. Selime Akay, asgari ücreti, uygulanabilir faiz oranını ve Dolar döviz kurunu dikkate alarak 31,409 Dolar tazminat talebinde bulunmuştur. Ayrıca, mülkten mahrum kalma ve başka bir şehirde barınma masrafları için başvuran, 15,785 Dolar talep etmiştir.

109. Merhum Mehmet Ağırman'ın eşi olan Hanıme Ağırman isimli başvuran, kendisi ve olay meydana geldiğinde 1 ve 11 arası yaşlarda olan altı çocuğu adına tazminat talebinde bulunmuştur. Ölen eşinin, ailesini çiftçilik ve minibüs şoförlüğü yaparak geçindirdiğini ifade etmiştir. Hanıme Ağırman, asgari ücret, uygulanabilir faiz oranı ve Dolar döviz kurunu dikkate alarak 31,041 Dolar talep etmiştir. Ayrıca, mülkten mahrum kalma ve başka bir şehirde barınma masrafları için, başvuran, 11,285 Dolar talep etmiştir.

110. Merhum İsmet Acar'ın kardeşi olan başvuran Osman Acar, kendisi, İsmet Acar'ın eşi ve olayın meydana geldiği tarihte 1 ve 11 yaşları arasında olan altı çocuğu adına tazminat talep etmiştir.

Başvuran, İzmir'de ikamet etmesine rağmen Çalpınar'da kiraya verdiği bir arsanın sahibi olduğunu ifade etmiştir. Olayın meydana gelmesinin ardından mülkünü bırakmak zorunda kalması dolayısıyla, gelir kaybına ilişkin olarak 4,500 Dolar talep etmiştir. Vefat eden kardeşi İsmet Acar'ın, çiftçilik ve minibüs şoförlüğü yaparak ailesini geçindirdiğini belirtmiştir. Asgari ücreti, uygulanabilir faiz oranını ve Dolar döviz kurunu dikkate alarak, Osman Acar, merhum erkek kardeşinin varisleri adına 24,199 Dolar talep etmiştir. Ayrıca, İsmet Acar'ın eşi ve altı çocuğunun mülklerinden yoksun bırakılmaları ve başka bir şehirdeki barınma masrafları için 15,785 Dolar talep etmiştir.

111. Merhum Abdülkadir Akan'ın eşi olan başvuran Cihan Akan, kendisi ve olayın meydana geldiği tarihte 1 ve 5 arasında yaşlarda olan dört çocuğu adına tazminat talep etmiştir. Ölen eşinin çiftçilik yaparak ailesini geçindirdiğini ifade etmiştir. Dolar için geçerli uygulanabilir döviz kurunu ve asgari ücreti dikkate alarak Cihan Akan 30,605 Dolar talep etmiştir. Mülkten yoksun bırakılma ve başka bir şehirde barınma masraflarına ilişkin olarak 15,785 Dolar talep etmiştir.

112. Merhum Mehmet Emin Acar'ın kızı olan başvuran Elife Akalan (Acar), kendisi, annesi ve olayın meydana geldiği tarihte 1 ve 12 yaşları arasında olan erkek kardeşleri adına tazminat talebinde bulunmuştur Vefat eden babasının çiftçilik ve tır şoförlüğü yaparak ailesini geçindirdiğini ifade etmiştir. Uygulanabilir faiz oranını, Dolar için geçerli döviz kurunu ve asgari ücreti dikkate alarak, Elife Akalan, 26,301 Dolar talep etmiştir. Ayrıca, mülkten yoksun bırakılma ve başka bir şehirde barınma masraflarına ilişkin olarak 15,785 Dolar talep etmiştir.

113. Olayın meydana geldiği tarihte 11 yaşında olan başvuran Mehmet Ali Akan, merhum Mehmet Akan'ın oğludur. Kendisi ve babasının diğer varisleri adına tazminat talebinde bulunmuştur. Vefat eden babasının çiftçilik yaparak ailesini geçindirdiğini ifade etmiştir. Olayın meydana geldiği tarihte ailede rüştünü ispatlamamış tek kişinin kendisi olduğunu ve dolayısıyla babasına bağımlı olduğundan hareketle, mali destek kaybından dolayı tazminat talebinde bulunmuştur. Asgari ücreti, uygulanabilir faiz oranını ve Dolar dönüşüm kurunu dikkate alarak, kendisi ve babasının diğer varisleri adına 295 Dolar tazminat talep etmiştir. Ayrıca, mülkten yoksun bırakılma ve başka bir şehirde barınma masraflarına ilişkin olarak 15,785 Dolar talep etmiştir.

114. Yine, Mehmet Akan'ın oğlu olan başvuran Hüseyin Akan, herhangi bir zarara uğramadan olayı atlatmıştır. Başka bir şehre yerleşmeye ilişkin olarak başvuran 3,000 Dolar tazminat talep etmiştir.

115. Başvuran İbrahim Akan, olay esnasında yaralanmıştır ve vücudunda hala mermi bulunmaktadır. Tıbbi masraflarına ilişkin olarak başvuran 3,000 Dolar talep etmiştir. Ayrıca, mülkten yoksun bırakılma ve başka bir şehirde barınma masraflarına ilişkin olarak 15,785 Dolar talep etmiştir.

116. Olay esnasında yaralanmasına bağlı olarak bir bacağını kaybeden başvuran Reşit Acar, çalışma kapasitesinin % 35'ini kaybetmiştir. Tıbbi masrafları ve iş göremezlik durumunu dikkate alarak 24,893 Dolar tazminat talep etmiştir. Ayrıca, başka bir şehirde barınma masraflarına ilişkin olarak başvuran 15,785 Dolar tazminat talep etmiştir.

117. Merhum Hasan Akay'ın erkek kardeşi olan başvuran Mehmet Akay olayda hafif yaralanmıştır. Başka bir şehirde barınma masraflarına ilişkin olarak başvuran 3,000 Dolar tazminat talep etmiştir.

118. Hükümet, başvuranların iddialarını destekleyecek herhangi bir kanıt sunmadığını ifade etmiştir. Talep edilen tazminatların abartılı olduğunu öne sürmüştür.

119. AİHM, başvuranlarca iddia edilen zarar ile tespit edilen AİHS ihlali arasında bir sebep-sonuç ilişkisi olması gerektiğini ve bunun, eğer uygun ise, gelir kaybına ilişkin tazminatı kapsayabileceğini hatırlatır (bkz diğerlerinin yanı sıra *Barbéra, Messegue ve Jabardo – İspanya* (50. madde), 13 Haziran 1994 kararı, Seri A no. 285-C, ss.57-58, §§ 16-20) ve yukarıda anılan *Salman*, § 137).

120. AİHM (86. paragrafta), AİHS'nin 2. maddesi bağlamında, yetkililerin, başvuranların akrabalarının ölümünden ve iki başvuranın yaralanmasından sorumlu olduğunu belirtmiştir. 2. maddenin ihlali ile kurbanların arkada bıraktıkları eşlerine ve çocuklarına sağladıkları maddi desteğin kaybı arasında doğrudan bir sebep-sonuç ilişkisi bulunduğu

kanısındadır. AİHM, eğer hayatta olsalardı, ailelerinin geçimine katkı sağlama imkanına sahip olabileceklerini kabul etmektedir.

121. Başvuranlar tarafından iddialarını desteklemek amacıyla sunulmuş olan belgeler ışığında ve eşitliğe ilişkin mülahazalarını dikkate alarak AİHM, başvuranlara izleyen maddi tazminat miktarlarının ödenmesine karar vermiştir:

- (a) Selime Akay ve yedi çocuğuna 24,000 Euro;
- (b) Hanıme Ağırman ve altı çocuğuna 23,500 Euro;
- (c) İsmet Acar'ın eşi ve altı çocuğu için, Osman Acar'a 18,000 Euro;
- (d) Cihan Akan ve dört çocuğuna 23,000 Euro;
- (e) Elife Akalan (Acar) ve sekiz çocuğuna 23,000 Euro;
- (f) Mehmet Ali Akan'a 200 Euro;
- (g) Reşit Acar'a 19,000 Euro.

122. Ayrıca AİHM, başvuran İbrahim Akan'ın olayda yaralanmış olduğunun belirlenmiş olmasına rağmen, tıbbi masrafları kanıtlanmadığından dolayı, uğradığı maddi zarara ilişkin herhangi bir tazminat ödenmemesine karar vermiştir.

123. Başvuranların mülklerinden yoksun kalmak ve başka bir şehirde barınmaya ilişkin masraflarıyla ilgili iddialarına istinaden, AİHM, bu bağlamda bir AİHS ihlali tespitini destekleyecek yetersiz somut temeller bulunduğunu hatırlatır (yukarıdaki 106. paragraf). Buna göre, başvuranın bu bağlamda yaptığı iddiayı reddeder.

B. Manevi Tazminat

124. Başvuran Selime Akay, Hasan Akay'ın eşi olarak kendisi, ve yedi çocuğu için 100,000 Dolar manevi tazminat talep etmiştir.

Başvuran Hanıme Ağırman, Mehmet Ağırman'ın eşi olarak, kendisi ve altı çocuğu için 100,000 Dolar manevi tazminat talep etmiştir.

Başvuran Osman Acar, İsmet Acar'ın kardeşi olarak, kendisi için ve merhumun eşi ve altı çocuğu için 110,000 Dolar talep etmiştir.

Başvuran Cihan Akan, Abdülkadir Akan'ın eşi olarak, kendisi ve dört çocuğu için 110,000 Dolar manevi tazminat talep etmiştir.

Başvuran Elife Akalan (Acar), Mehmet Emin Acar'ın kızı olarak, kendisi, annesi ve yedi erkek kardeşi için 100,000 Dolar manevi tazminat talep etmiştir.

Başvuran Mehmet Ali Akan, Mehmet Akan'ın oğlu olarak, kendisi, annesi ve altı erkek kardeşi için 100,000 Dolar manevi tazminat talep etmiştir.

Başvuran Hüseyin Akan, kendisi için 10,000 Dolar manevi tazminat talep etmiştir.

Başvuran İbrahim Akan, olay sırasında aldığı tahribattan ötürü çektiği acıya ilişkin olarak 30,000 Dolar manevi tazminat talep etmiştir.

Başvuran Reşit Acar, olay sırasında aldığı tahribattan ötürü çektiği acıya ve akabinde bacağına kaybetmesine ilişkin olarak 50,000 Dolar manevi tazminat talep etmiştir.

Başvuran Mehmet Akay, kendisi için 10,000 Dolar manevi tazminat talep etmiştir.

125. Hükümet bu miktarların haddinden fazla olduğunu ileri sürerek itiraz etmiştir.

126. AİHM, yetkililerin, başvuranların bazılarının yaralanması ve akrabalarının öldürülmesinden sorumlu olduğunu tespit ettiğini hatırlatır. Bu bağlamda 2. madde ihlallerine ek olarak, AİHM, yetkililerin etkili bir soruşturma ve bu hususlarla ilgili olarak iç hukuk yolu sağlamadığını ve bunun AİHS'nin 2. maddesindeki usuli yükümlülüğü ve 13. maddeyi ihlal ettiğini tespit etmiştir. Bu koşullarda ve kıyaslama yapılabilecek diğer davalardaki tazminatı göz önüne alarak, AİHM, eşitlik temelinde, izleyen beş başvuranın her birine 30,000 Euro manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir: Selime Akay, Hanıme Ağırman, Cihan Akan, Elife Akalan ve Mehmet Ali Akan.

AİHM, aynı zamanda, eşitlik temelinde, başvuran Osman Acar tarafından muhafaza edilmek üzere, İsmet Acar'ın eşi ve çocukları için 26,000 Euro manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir. İzmir'de ikamet eden başvuran Osman Acar'ın olay esnasında bulunmadığını ancak yerel işlemlerde mevcut olduğunu hatırlatır. Bu şartlarda, Osman Acar'a 4,000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

Bu davanın bütün koşullarını göz önüne alarak, AİHM, başvuranlar Reşit Acar, İbrahim Akan ve Mehmet Akay'ın, yalnızca ihlal tespitleri ile tazmin edilemeyecek manevi zarara uğradığını kabul eder. Eşitlik temelindeki değerlendirmesi sonucunda, AİHM, Reşit Acar'a 20,000 Euro, İbrahim Akan'a 10,000 Euro ve Mehmet Akay'a 5,000 Euro ödenmesine karar vermiştir. Hüseyin Akan'ın iddiasıyla ilgili olarak, AİHM, başvuranın Mehmet Akan'ın oğlu olduğunu, vefat etmiş olan Mehmet Akan'a ilişkin olarak, annesi ve Hüseyin Akan dahil olmak üzere altı erkek kardeşi için tazminat talep eden Mehmet Ali Akan'a halihazırda tazminat ödenmesine karar verildiğini gözlemler. Buna göre, bu başlık altında Hüseyin Akan'a ek bir tazminat ödenmeyecektir.

C. Mahkeme Masrafları

127. Başvuranlar, AİHS kurumlarında davalarının hazırlanması ve sunumuna ilişkin masraflar ve ücretler için toplam 9,800 Dolar talep etmiştir. Bu tutar, temsilcilerinin ücretleri (yaklaşık olarak 90 saatlik bir çalışma için 9,000 Dolar) ve telefon konuşmaları, posta, fotokopi, kırtasiye, ulaşım ve bilirkişi ücretini (800 Dolar) kapsamaktadır.

128. Hükümet, bu miktarların haddinden fazla ve kanıtlanmamış olduğunu ifade etmiştir. Başvuranlar tarafından iddialarını kanıtlayacak hiçbir makbuz veya belge sunulmadığını ileri sürmüştür.

129. AİHM, masraflar gerçekten ve gerekli olduğu için yapılmış olduğu sürece ve miktar açısından makul ise ödeme yapacaktır (*Sawicka – Polonya*, no. 37645/97, § 54, 1 Ekim 2002). Elindeki bilgiler temelinde yaptığı değerlendirme sonucunda, AİHM, idari masraflar ve harcamalara ilişkin yapılan taleplerin gerektiği için yapıldığı ve miktar açısından makul olduğu kanısındadır.

130. Yukarıda anlatılanlar ışığında, AİHM, Avrupa Konseyi'nden adli yardım olarak alınan (önceden 5,000 Fransız frankına eşdeğer olan) 762 Euro çıkarılmak üzere 7,400 Euro ödenmesine karar vermiştir.

D. Gecikme faizi

131. AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın gecikme faizi olarak benimsenmesine karar vermiştir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvuranların akrabalarının ölümü ve İbrahim Akan ve Reşit Acar'ın yaralanmasına ilişkin olarak AİHS'nin 2. maddesinin ihlal edildiğine;

2. yetkililerin sözkonusu ölümlere ve yaralanmalara ilişkin olarak yeterli ve etkili bir soruşturma yapmamasından ötürü AİHS'nin 2. maddesinin ihlal edildiğine;

3. başvuranın AİHS'nin 6 § 1. maddesine ilişkin olarak yaptığı şikayetin değerlendirilmesinin gerekli olmadığına;

4. AİHS'nin 13. maddesinin ihlal edildiğine;

5. AİHS'nin 8. maddesinin ihlal edildiğine;

6. (a) sorumlu Devlet'in, AİHS'nin 44 § 2. maddesi uyarınca bu kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki kur üzerinden Türk Lirası'na çevrilmek ve başvuruların Türkiye'deki banka hesaplarına yatırılmak üzere,

- zararlar için,

(i) Selime Akay'a 24,000 Euro (yirmi dört bin Euro) maddi, 30,000 Euro (otuz bin Euro) manevi tazminat;

(ii) Hanıme Ağırman'a 23,500 Euro (yirmi üç bin beş yüz Euro) maddi, 30,000 Euro (otuz bin Euro) manevi tazminat;

(iii) İsmet Acar'ın varisleri için Osman Acar'a 18,000 Euro (on sekiz bin Euro) maddi tazminat ve 26,000 Euro (yirmi altı bin Euro) manevi tazminat, ve Osman Acar'a, kendisi için 4,000 Euro (dört bin Euro);

(iv) Cihan Akan'a 23,000 Euro (yirmi üç bin Euro) maddi, 30,000 Euro (otuz bin Euro) manevi tazminat;

(v) Elife Akalan'a (Acar) 23,000 Euro (yirmi üç bin Euro) maddi, 30,000 Euro (otuz bin Euro) manevi tazminat;

(vi) Mehmet Ali Akan'a 200 Euro (iki yüz Euro) maddi, 30,000 Euro (otuz bin Euro) manevi tazminat;

(vii) İbrahim Akan'a 10,000 Euro (on bin Euro) manevi tazminat;

(viii) Reşit Acar'a 19,000 Euro (on dokuz bin Euro) maddi, 20,000 Euro (yirmi bin Euro) manevi tazminat;

(ix) Mehmet Akay'a 5,000 Euro (beş bin Euro) manevi tazminat;

-mahkeme masraflarına ilişkin olarak,

Avrupa Konseyi'nden alınmış adli yardım olan 762 Euro (yedi yüz altmış iki Euro) çıkarılmak üzere bütün başvurulara toplam 7,400 Euro (yedi bin dört yüz Euro); ve
-yukarıdaki miktarlara uygulanabilecek her türlü vergiyi ödemesine;

(b) yukarıda anılan üç aylık sürenin aşılmasından ödeme gününe kadar geçen süre için Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın gecikme faizi olarak uygulanmasına;

7. başvuranın adil tazmin talebinin kalan kısmının reddine *karar vermiştir*.

İngilizce olarak hazırlanmış ve 24 Mayıs 2005 tarihinde Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddeleri uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Michael O'BOYLE
Sekreter

Nicolas BRATZA
Başkan